

Årsskrift for
RINGE EFTERSKOLE
1945

Fischer
1875-1945
BOKTRYKKERI · ODENSE

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

RINGE EFTERSKOLE

AARSSKRIFT

1945

16. AARGANG
UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

Frihed.

*Frihed er det bedste Ord,
som paa Jorden findes.*

Mange af os kender disse Ord fra O. Arvesens Sang fra 1864.

Ofte finder vi i Sangene meget stærke Udtryk — i alt Fald er vi i Tiden efter 1940 standset ved adskillige Linier, som vi vistnok har sunget Snese af Gange, men egentlig ikke tænkt dybere over. Maaske har vi syntes, de var jævnt kedelige, fordi vi havde hørt dem saa tit. De var vel rigtige nok — ja, saa selvfølgelige, at ikke en Sjæl vilde finde paa at modsige dem. Om Friheden var det allerbedste Ord, gjorde vi os ikke Ulejlighed med at tænke paa. Kan hænde, at vi vilde synes, at „Kærlighed“ eller „Tro“ og enkelte andre kunde maale sig med Frihed. Men Friheden havde vi; og hvem vilde vel berøve os den?

Saa kom 9. April 1940 — som et Lyn fra en klar Himmel —. Alt var forandret, selvom det tog nogen Tid, før det gik op for os alle, *hvad* det betød. Danmark var ikke blandt de Lande, hvor man gik haardest frem de første Aar. Men efterhaanden var der ikke levnet os Tvivl — selv hos de, der fatter langsomt.

Gennemført og grundig var f. Eks. Censuren. Selv et saa uskyldigt Skrift som Ringe Efterskoles Elevskrift fik fra Udenrigsministeriet Henstilling om, at der ikke maatte bruges Udtryk, som kunde tyde paa at være vendt mod Herrefolket; thi det kunde skade vort gode Forhold til vor sydlige Nabostat. —

Akja! Man kunde den Gang fristes til at sige: Stakkels Naboland! Staar det virkelig saa daarligt til med dig, at selv Ringe Efterskoles Aarsskrift kan genere dig.

Hvis ikke det havde været ramme Alvor, vilde det have været tragikomisk. Ingen af os, der skriver i Elevskriftet, havde tillagt det nær saa stor Betydning.

Men det gik op for os, at den Mistænksomhed, som Tyskland nærrede mod alle andre, var umaadelig — og i vort stille Sind maatte man sige, at det Forhold opfattede Tyskerne rigtig nok. Dog, et Folk, der bygger sin Magt paa et saadant Grundlag, er allerede dømt til Undergang. — Siden er meget aabenbaret, som viste, at denne Antagelse var helt rigtig.

Med alt det som Baggrund, som vi alle tydelig husker fra Besættelsen — Beslaglæggelse af Skoler til Soldater og Flygtninge, Fængsling og Tortur af Mennesker sammen med Mørklægningen, — jeg tænker paa den aandelige Mørklægning, Kneblingen af Ytringsfriheden, — og hvad der ellers taarnede sig op af Vanskeligheder, til sidst Udsigten til, at Krigen skulde komme ind over Landet, saa virkede Budskabet den 5. Maj 1945 om Tysklands Kapitulation, da det først gik op for os, *hvad* det betød, som en jublende Befrielse.

Nu var det til Ende, alt det onde. Tyskernes Magt brudt: Nu kom Friheden igen!

Af alt, hvad vi havde savnet, var Tabet af Friheden det, der betød mest. — Og nu, lige saa pludselig som 9. April kom over os — lige saa pludselig kom Befrielsen. Vort Sind fyldtes med Glæde — inderlig varm, jublende Taknemlighed.

Aldrig vil vi glemme den Følelse, der tog os, da vi lod Flaget gaa til Tops allerede samme Aften, eller næste Morgen, da vi sammen med Skolebørnene højste Flaget, mens Kirkeklokkerne ringede Freden ind.

Sent vil vi glemme den Festglæde, der var den Mor-

gen, da vi sang Morgensang i Skolestuen og lod Salmer og Fædrelandssange tolke, hvad vi følte.

*Vor Gud han er saa fast en Borg,
han kan os vel bevare. — —*

*Fædreland,
som paa Afgrundens Rand,
midt i Bølgen blaa
skal du blomstrende staa.*

*Der endnu har det bedste tilbage,
det laa gemt hos den gamle af Dage.*

Da gav vi os helt over i Taknemlighed mod den Gud, som raader for Danmarks Sag.

Jeg husker, jeg sagde til Børnene og Efterskolepigerne, at det vi oplevede nu, maaske vilde være den største Stund i vort Liv. Jeg tror endnu, at der vanskelig vil kunne times os som danske Mennesker at opleve en større Højtid.

Husker I Fortællingen om Israel itternes Overgang over Det røde Hav? Det var for dem som Folk den største Oplevelse i deres Historie. Da blev de frelst fra deres Undertrykkere. Nu oplevede vi noget tilsvarende. Just, som vi frygtede, at Krigen, der var naaet vore Grænser, skulde vælte ind over Landet og lægge det hele øde, just da kom Befrielsen som sendt ovenfra.

Det blev naturligt en Bølge af Glæde og Begejstring, som tog hele Folket, og hele Danmark aandede befriet op. Nu kunde vort kære gamle Danebrog atter smelde frit i Vinden og med sine rød-hvide Farver mod den majblaa Himmel melde Frihedens Indtog i vort elskede Fædreland.

Saadan maa vi have Lov at udtrykke os — vi lever endnu i Minderne — selv om Hverdagen med sine mange og nærgaaende Opgaver er over os. De mange og ret

svære Spørgsmaal, som uundgaaelig vil komme i Krigens Køl vand, kan aldrig berøve os den Glæde, der fyldte vort Sind, da Friheden atter kom til Danmark.

Vi og vort Slægtled har oplevet en af de største Begivenheder i vort Folks Historie.

Kan det saa være med til at præge os og Livet i Fremtiden? Vil vi nu forstaa, at Friheden er noget, vi ikke kan betragte som selvfølgeligt. Det er noget, der maa kæmpes for? Har vi prøvet tilstrækkeligt af Diktaturet til, at vi forstaa, at Frihed er det bedste Ord, som paa Jorden findes? Det maa vi haabe og tro.

Børnene og de helt unge vil nok være mærket af den Mentalitet, der bredte sig med Krigsaarenes Hærgen i Menneskesindet. Hvad vi for fem Aar siden vilde have forsvoret, sker nu: Vi foretager en Udrensning i Folket, og den er nødvendig. Vi kan ikke nøjes med at konstatere, at der er Landsforrædere iblandt os. De maa bære Følgerne af deres Gerninger. De valgte frit at lefle for Undertrykkerne. Vi hyldede Friheden i Danmark — Friheden under Ansvar! — Og Ansvaret kan være tungt. Men hvad et Menneske saar, skal han og høste.

Man kan ikke bebrejde Samfundet, at Landsforrædere bliver sat paa Plads. Men vi kan sige, at vi havde ikke ventet, at saa mange kunde optræde saa usselt over for deres Fædreland i de svære Aar, som Tilfældet var.

Krigsaarene har mærket os paa den Maade, at vi blev vænnet til Tvangen — uden selvfølgeligt at anerkende de fremmedes Ret. Nu skal vi vælge igen, om vi vil fortsætte ad de Veje, eller vi helt og fuldt vil vælge at vandre Frihedens Vej.

I det vi vælger, fælder vi Dommen over os selv. Livet dømmes os.

Vælger vi Friheden, maa vi tage Konsekvensen deraf.

Hvis jeg viser Tillid til Mennesker, jeg har med at gøre, og de misbruger den Frihed, jeg giver dem, saa

maa vi skilles. Thi man kan ikke samarbejde med Mennesker, der misbruger ens Tillid.

Der er Mennesker, der ikke kan taale at have Frihed. Men saa maa de søge sammen med andre, der passer for dem.

Et Venskab beror paa den fuldeste Frihed, og vi be- drager ikke vore Venner. Gør vi det, er Venskabet brudt. Frihedens Væsen er ejendommeligt, for samtidig med, at Friheden løser os fra alle snærende Baand, binder den os med de stærkeste Baand til det, vi elsker og har kær. Det gælder i Venskab. Det gælder Manden i Forholdet til hans Hustru — og omvendt. Det gælder Mennesker i Forholdet til deres Land og Folk.

Det gælder enhver for Sammenslutning — ogsaa en fri Skole, at de Baand, der binder Mennesker sammen der, skyldes den Frihed, de staar i til Sagen. Jo mer man elsker Sagen, des stærkere er man bunden af den, — men jo stærkere den binder, des friere den gør". Først naar Lunkenhed og Sløvhed kommer ind, opløses Forholdet. Baandene slides, slappes og det hele er intet værd: et tomt Hylster.

Diktaturet er noget, der kommer ude fra og bestemmer, hvad Mennesker maa: tænke, tale og tro.

Frihed er noget, der fremelsker Livet paa den Maade, at det er inde fra, at *noget* byder os, hvad vi skal tænke, tro og tale.

Livet kan da udfolde sig efter sin Bestemmelse rigt og mangfoldigt. Saa kan Kærligheden blive den Magt, der bestemmer vore Gerninger, den Kærlighed, som Grundtvig synger om paa denne Maade:

*Jo stærkere den binder,
des friere den gør.*

Karl Hedemann.

Et Minde.

Efterskolere, husker I Walther Sandgaard? Han er død nu; — hvorfor var Gud nu ogsaa saa streng?

*Han var ung — Walther — men dog en Mand,
der loved' ærlig Troskab mod sit Land.
Løfter var for ham et helligt Baand. —
Nu er han død; faldet for en Vennehaand.
Fyldt med glad Forventning var Walther.
Han holdt sin Ed og endte foran — — Guds Alter.
Kammerater! Drengen gav sit Blod
for vores Skyld. — Et Minde. — Han var tro!*

Et Led i det store Maskineri, der frelst Danmark for Undergang; ja, saadan kan det kaldes. Et saadant Led var vor afholdte Walther Sandgaard.

Han blev den 24. Maj ramt af det Vaadeskud, som blev hans Skæbne. Ikke mange Dage efter den ulykkelige Begivenhed udaandede han paa Ringe Sygehus.

Walther var ikke bange for at dø, og han var selv klar over, at det drog mod Enden, men han kunde bare ikke forstaa, at han skulde drages bort fra sine Kære i saa ung en Alder. Hans Forældre maatte ikke være kede af det skete, for han var rede til at dø.

Vi kan være stolte af Walther.

En Tid forinden Freden har han skrevet et Brev, som Forældrene vilde finde i Tilfælde af, at han skulde udeblive fra Hjemmet, og heri redegjorde han for sine Tanker i smaa Ord. Han var altsaa klar over, hvad han havde med at gøre.

Da han som en af de første Unge i Ringe gik ind i Frihedsbevægelsen, var han klar over, hvad han havde med at gøre. Det kunde blive Døden hvert Øjeblik, — og den kom. Trist er det kun tillige, at den skulde komme fra en af hans Kammeraters Vaaben.

*Dersom et Folk vil leve,
maa nogen kunde dø.*

Saa ligefremme er disse Ord, men de er som taget ud af det, Walther havde sat sig som Maal.

Han havde Viljen og Evnen til med Vaabnene at gaa i Marken og være med til at nedkæmpe Nazismen, for at vi andre derved kunde blive frelst og den 5. Maj gaa ind i et frit og lykkeligt Danmark igen som før 9. April 1940.

Mange farefulde Ekspeditioner var han med paa, og altid er det lykkedes ham at klare fri. Var der Brug for en frivillig til en Opgave, var han altid mellem de første til at melde sig. Da han saa sin Gruffefører blive ført bort af Gestapo, sank Humøret, men Kampviljen skærpedes. „Jeg vil sige jer“, sagde han, „at hvis de Hunde skyder „Møtrik“, helmer jeg ikke, førend jeg har mindst ti Tyskere paa min Kappe“.

Til Begravelsen, Ugedagen efter det skæbnesvangre Skud, var der en Deltagelse uden Lige. Kirken var fyldt

til sidste Plads; for en stor Del Unge fra den store Kammeratskabskreds.

Pastor Blauenfeldts Ligtale var meget gribende. Han udtalte bl. a.: „Hvis Walthers Død kan drive alle dem, der kendte ham og holdt af ham, til i Fællesskab at bære de Byrder, der vil blive lagt paa os alle, da er han ikke død forgæves“.

Med tunge Skridt fulgte vi Walther til hans sidste Hvilested og saa den dannebrogspydede Kiste langsomt blive sænket i Graven, hvorefter Pastor Blauenfeldt forrettede Jordpaakastelsen, mens Fanerne sænkedes over Graven som en sidste Æresbevisning.

Det var den Walther, som vi havde turet og sunget og pjanket sammen med. Ja, der hober sig mange Minder op i ens Sind, og de er alle i Stand til at fremkalde Taarnerne, men det giver os ham ikke tilbage.

Og til sidst et Vers af en af hans bedste Slagsange:

*Segner vi end bag Dugen den røde,
Vaaren vil blomstre over de døde.
Høj, højt hæver vi vor Fane,
frem gennem Tiden bærer vi vort Land.*

En Ven.

Mindeord.

I Maj Maaned døde Walther Sandgaard paa Ringe Sygehus, efter en Vaadeskudsulykke.

Hans Sygeleje var kort men meget strengt.

For os, hans Kammerater, staar det som uforstaaeligt, at Holdet ikke længere er fuldtalligt, og at han netop blev den første.

Naar Minderne fra Efterskoletiden dukker op, hører han uvægerlig sammen dermed.

Sit Arbejde indenfor Modstandsbevægelsen gik han op

i med Liv og Sjæl, det mærkede vi, som var sammen med Walther ved Vaabenmodtagelser o. l.

Vi, hans Kammerater fra Efterskolen, vil mindes ham som en god Kammerat, en, der kendte baade til Alvor og Glæde.

Livets Problemer gik han ikke overfladisk forbi.

I en Tid, hvor alting begyndte at lysne igen, føles det endnu stærkere, naar Dødens kolde Ishaand fjerner en af dem, der hørte med i den lille Del af Verden, som blev vor.

Fra Efterskolen spredtes vi over det meste af Danmark, men stadig søger Tanken tilbage til dem, vi der lærte at kende; ogsaa ham, der nu er borte, vil vi mindes med Taknemlighed, han faldt for Danmark.

Ære være hans Minde!

Jacob Jensen, Lunde.

Omkring den 5. Maj.

Sommerferien var forbi. Sammen med mange andre skulde jeg et helt langt Aar paa Statens Gymnastikinstitut for i saa høj Grad som muligt at blive kapabel til at undervise i Gymnastik, Idræt og Svømning.

En af de første, jeg traf ude paa Højskolen, var den lange Mand Bjerregaard — senere kaldet Peter —, som mange af jer kender. Vi sludrede lidt sammen om fælles Bekendte, og saa begyndte Hverdagen.

Jeg skulde bo i Søborg. Mine Værtsfolk var dejlige Mennesker, flinke og hjælpsomme. Peter skulde bo paa Sct. Hans Torv paa 3. Sal. Vi fik en Del med hinanden at gøre i Aarets Løb.

Paa Instituttet gik det straks løs med Teori og Praksis. Næsten daglig blev vi naadeløst smidt i en stor Balje Klorvand.

Vi skulde lære at svømme; men det var grufuldt, og

jeg var ved at drukne flere Gange for slet ikke at tale om, at vi frøs som Hunde og rystede som Espeløv. I Gymnastik blev vi paa det nærmeste radbrækket, men til Gengæld mishandlede vi de latinske Navne paa de menneskelige Knogler, saa Læreren tog sig til Hovedet.

Det, der interesserede os mest, var nu ikke Institutet og Arbejdet der. Vi var mere optaget af Krigen og alt det, den førte med sig.

Hen paa Aaret kom vi begge ind i en Militærgruppe — Gruffeføreren var en underlig Snegl. Han var gammel Befalingsmand, og velsagtens som Følge deraf mente han, at det at haandtere en Maskinpistol eller en Revolver var lige saa naturlig en Ting som at klø sig i Nakken.

Ialt Fald var hans Instruktion i Vaabenbrug ikke meget værd for en Nybegynder i Faget. — Allerede den 19. September begyndte Peter at virke. Da var han med til at forsvare Amalienborg.

Vi var paa en eller anden Maade kommet undervejs med, at der en bestemt Dag afgik en Fangetransport fra Vestre Fængsel til Frøslev. — Vognen med Fangerne i skulde staa Natten over paa Godsbaneterrænet, og vi havde faaet til Opgave at befri dem. Vi skulde forklædt som Jernbanefolk foregive at arbejde i Nærheden af Vognen, give os i Snak med Vagtmandskabet og saa uskadeliggøre dem uden Brug af Skydevaaben, hvorefter Vogn døren skulde aabnes ved Hjælp af en Skærebrenner eller eventuelt sprænges. — Vi skulde naturligvis saa vidt muligt undgaa Kamp, og naar Arbejdet var udført, skulde hver især redde sig, som han bedst kunde.

I Aktionen skulde deltage ca. 20 Mand. Forklædningen kom vi let om ved, den kunde ikke blive særlig gennemført men bestod hovedsagelig af Kasketter, som Peter og jeg uden Uheld fik fat i paa Hovedbanegaarden. Men vi regnede med, at Kasketterne kunde gøre det, da mange Ekstraarbejdere i Regelen ikke havde mere Uniform. — Alt var klappet og klart, Vaaben var skaffet til Veje, men

uvist af hvilken Grund blev det hele aflyst samme Aften, Planen skulde have være ført ud i Livet. — Ligesaa lidt Resultat gav en Tur, vi havde til en Skov ved Holte. Vi havde faaet at vide, at der fandtes Vaaben skjult der og havde endog faaet udleveret et Kort. Udstyret med det og smaa Graveskovle tog vi af Sted og travede Skoven igennem paa Kryds og tværs, men fandt ikke noget.

Vi saa mindre og mindre til Gruffeføreren, og en skønne Dag var han væk. Ad Omveje fik vi senere at vide, at hans Helbred ikke var saa godt. Han var taget paa Landophold — i Sverrig, og vi saa ham først igen, da han som Korporal vendte hjem med Brigaden.

Gruppen var nu uden Hoved en Tid, men blev saa samlet igen under ny Kommando. En Gang eller to om Ugen var vi samlet til Instruktion i Brug af Skydevaaben, Maskinpistoler og Karabiner og Haandgranater, baade tyske, danske og engelske. Vi mødtes de mærkeligste Steder, men især paa Vesterbro i Istedgade, Saxogade og lignende. Bortset fra disse Aftener foretog vi os ikke noget særligt udover Blad- og Bogvirksomhed.

Saa kom Bombardementet af Shellhuset. Vi var paa Skolen den Dag. Maskinerne for lige hen over Hustagene, og paa Bombernes Brag og den stærke Skydning kunde vi nok forstaa, det var Alvor.

Peter og jeg tog ind til Byen og vilde hen for at se Ødelæggelserne ved den franske Skole. Det var imidlertid ikke let at komme saa langt. Omraadet var afspærreret og bevogtet af Hipo, som afviste alle. Vi fortsatte vor Gang, og i store Kredse kom vi stadig nærmere og nærmere til Ulykkesstedet. Nogle C.B.U'er fik vi let Lov at passere, da vi forklarede, at vi var Lærere ved Skolen. „Ja, I maa gerne for vor Skyld, men det er paa eget Ansvar — Hipo'erne er dernede“. Hipovagten lod os ogsaa slippe forbi uden Kommentarer denne Gang. — Ilden i Skolen var endnu ikke slukket, men der arbejdedes febrilsk paa at befri de stakkels Børn, der var inde-

spærret i Skolens Kælder. Børnenes paarørende stod som forstenet — med længere og længere Mellemrum blev et Barn gravet ud og straks ført paa Sygehuset. Vi opholdt os vel der et Par Timer og maatte passe paa ikke at komme til at fornærme Hipo, der som altid var meget provokerende. Det viste sig, at det var betydeligt vanskeligere at komme bort fra den franske Skole, end det var at komme ned til den. Vi gik med Hænderne i Lommen lige ind i en Klynge Hipoer, der absolut vilde vicitere os og have at vide, hvor vi kom fra. Et Spørgsmaal, der efter vor Formening var helt overflødigt. Vi forklarede endnu en Gang, at vi var Lærere ved Skolen og fik efter nogen Snak ogsaa Lov til at gaa. Heldigvis for os anede Hipo'erne ligesaa lidt som vi selv, hvad vi senere fik at vide, at der ingen mandlige Lærerkæfter var ved den franske Skole.

Medlemmerne af vor Gruppe boede spredt over hele København, og da vi maatte regne med, at Trafikken vilde blive hæmmet, naar Opgøret med Tyskerne kom, blev det bestemt, at vi, der boede længst borte, skulde flytte hen til en Kammerat, der boede mere centralt. Vor Udrustning skulde samles paa et Sted — i Istedgade, for at vi ikke skulde køre længere med det end højst nødvendigt.

De sidste 8—10 Dage inden Kapitulationen var vi i Alarmtilstand. Fra Skoletidens Ophør til sidste Sporvogn var vi samlet paa Vesterbro klar til at rykke ud med det samme Beskeden kom, og efter denne Tid maatte vi ikke forlade vort Logi. En Prøvealarmering viste, at Gruppen kunde være samlet paa et opgivet Sted i Løbet af 20 Min. til Trods for Flyveralarm.

Jeg skulde bo hos Peter og kørte en Aften hjem for at hente dels min egen og dels Peters Mundering, der var opbevaret hos mig. Klokkeren var 23, og jeg kørte uden Lygte. Netop som jeg passerede en Viadukt, lød et Brag ved Siden af mig. Det var Sabotage, og jeg var bange for

tysk Udrykning, hvorfor jeg trampede ekstra haardt i Pedalerne. Pludselig begyndte en livlig Skydning foran mig, og jeg var nødt til at dreje ind i en Sidegade. For en Sikkerheds Skyld løsnede jeg de Ting, jeg havde med, fra Cyklen, saa jeg let kunde lade dem falde, hvis det skulde blive nødvendigt, og holdt mig til de mørke Gader. Ca. 50 m før Sct. Hans Torv holdt en tysk Kolonne, men jeg tog Mod til mig og kom heldigt forbi op til Peter. „Jamen, du er jo helt grøn i Hovedet, Mand“, hilste han mig, da jeg kom op paa 3. Sal.

Næste Aften skulde vi saa have Grejerne ned paa Vesterbro. Vi var 3 Mand, og da jeg var den mest civile at se paa, blev det bestemt, at jeg skulde være Fragtmand. Det hele blev pakket ind i graat Papir og udenpaa Pakken skrev vi Adressen paa en Kone i Jylland. Jeg kørte saa af Sted med Sporvognen, men har aldrig kunnet lide Kvarteret omkring Vesterbro Torv og hoppede derfor af ved Frihedsstøtten — og lige ind i en Razzia. Der var en, der kom paa Sporvognen igen med Pakke og det hele.

Disse Dage, hvor vi var i Alarmtilstand, var ret spændende. Fra Peters Vindue kunde vi se ned paa Fælledvejens Politistation, hvor Tyskerne gik og lavede Skydeskaar for at kunne tage imod os. — Vi sad og ventede, og der skete ikke noget før den 4. Maj om Aftenen. — Den engelske Presse, der gav os Meddelelse om Kapitulationen, fyldte os med en Følelse af Lettelse blandet med en lille Smule Skuffelse over, at vi blev overflødig. Ved 23-Tiden kom der imidlertid Besked til os om at møde paa et nærmere angivet Sted ude ved Grønningen. Saa fremt vi var kommet i Aktion, skulde vi have skærmet Kastellet, og med det Formaal for Øje var der anlagt en C.B.-Station i Skibsreder Lauritsens Komplex. Vi kom ned paa Gaden og standsede en Bil. Det var en Mand, der i ustyrlig Glæde kørte rundt uden Nummerplade. Nu kom hans Kørsel os til Gode, mens Skudene knaldede

alle Vegne. Paa C.B.-Stationen fik vi udleveret Vaaben og Ammunition, men vi maatte ikke komme paa Gaden før Kl. 8 næste Morgen. Vi fik ikke megen Søvn den Nat, men hørte Radio og skiftedes til at holde Vagt.

Den 5. Maj begyndte godt. Der var Fred i hele Byen, og vi sendte en Lastvogn efter flere Vaaben. Den kom imidlertid ikke tilbage, men blev skudt i Stykker, og en Mand blev saaret i Underlivet af en Kugle fra et Maskingevær. Op ad Formiddagen begyndte Hipo'erne at provo ere. De beskød Tyskerne i Kastellet og disse, der troede, det var os, aabnede en voldsom Ild mod vor Stilling. Pludselig lød der et mægtigt Brag, og Tagsten og Glas raslede ned i Gaarden. Det var en Granat vistnok fra Krydseren Nürnberg, der velsagtens tilfældigt ramte os med det Resultat, at et Par Mand fik et Chok. Skyderiet varede saa længe, at vi ingen Mad fik den Dag.

I Løbet af Søndagen fik vi nyt Kvarter. Denne Gang paa det „nye Shellhus“, Sct. Annæ Palæ. Her havde Gestapo haft Hovedkvarter, og den store Bygning viste tydelige Tegn paa hurtigt Opbrud. Overalt laa spredt Vaaben, Uniformer og Madvarer, og i den nederste Etage var hele Oplag af Ting, taget fra fangne danske Borgere.—

Vi ryddede nu op, saa godt vi kunde, og nu var det Tyskerne og deres Haandlangere, der kom bag Tremmerne paa Sct. Annæ Palæ. — Tiden gik iøvrigt her med at hente Stikkere og lignende, Vagttjeneste, Appeller og Parader, blandt andet for „Monty“, men vi var nogle Stykker, der havde Eksamen hængende lige over Hovedet, og derfor søgte vi og fik bevilget Hjemsendelse efter 9 Dages Forløb.

— — —
En hjertelig Hilsen til mine gamle Elever paa Ringes Efterskole.

J. Jørgensen.

„Fredspigerne“.

Haandgerningstime.

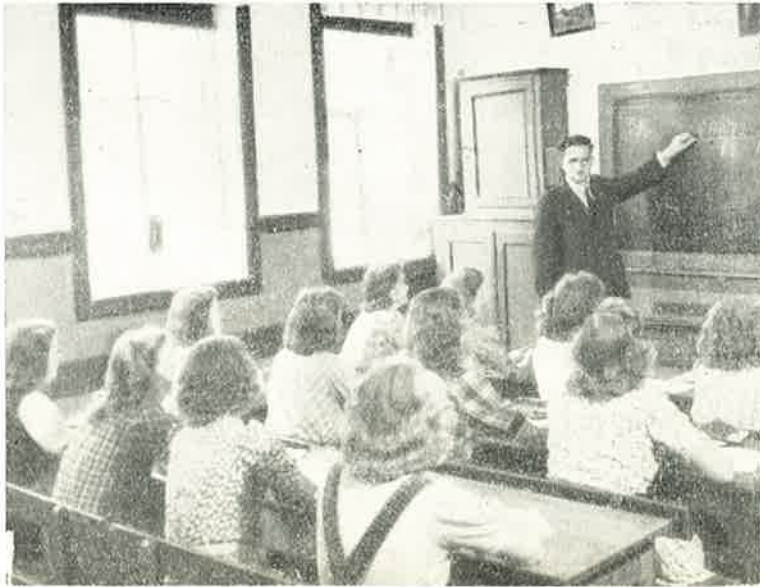
Skrivebordet.

Vi taler undertiden altfor flot om, at vi ikke maa binde os til de døde Ting, som f. Eks. Møbler, men mon de egentlig er saa døde? Ja, for den fremmede er et Bord slet og ret et Bord, men for den, der kender det, er det som et levende Minde, vi meget nødig vilde miste; og er det ikke noget af det, der gør Menneskelivet rigt for os, om vi har saadanne Ting, der tilsammen danner Rammen om baade forhenværende og et nuværende Hjem? Jeg kunde godt tænke mig, at en og anden af mine Læsere enten vil nikke genkendende til min lille Historie, eller ved den faa Øjet op for en Rigdom, som han har i sit Hjem.

Og her er saa Historien om Skrivebordet.

Henne i Hjørnet i min Fars Stue stod Skrivebordet med mit Yndlingsopholdssted: „Hulen“, hvor jeg kunde sidde ganske stille ved Fars Fødder, medens Fars Pen skrattede hen over Papiret. Og som Far kunde skrive! Tykt og bredt skrev han, I skulde bare have set hans Blæksuger, paa een Dag blev den helt sort! — Jo, Far kunde skrive — og ingen anden kunde læse det; kun vi, der holdt af ham, vi kunde, ja og saa Sætteren paa Trykkeriet, men det var jo bare noget, han havde lært, og det er noget helt andet. Selv hans Bror kunde ikke, der var helt Familieraad hos ham, naar der kom Brev fra Far, indtil de fik tydet det — og saa endda ikke alt, har de siden fortalt mig. Men inde i Hulen sad Drengen paa det blaafarvede Faareskind — sidenhen kom der et Gedeskind, men da var Hulen kun et Sted for Fars Ben, for jeg var blevet stor.

Med smaa Løvehoveder paa Skufferne stod det dér, og paa den ene Side et aflaaaset Rum med Tobak og Blæk, ja, hvad er en Præst uden Blæk og Tobak! Og paa Bordet laa Salmebogen og et nyt Testamente, som begge en Gang imellem blev fornyet, fordi de blev slidt op. Og der var

Regnetime.

Vinterholdet 1944—45.

Orden paa Skrivebordet, indrammet som det var med Kant om, og de forskellige Bøger og Billeder og Blækhuset havde deres faste Plads. Jo vist var Far et Ordensmenneske — og det var Mor ogsaa og dog paa en helt anden Maade. For selvom de holder af hinanden, er der alligevel stor Forskel paa Far og Mor, ikke mindst hvad Orden paa et Skrivebord angaar! Fars Orden var tungere og bredere, ikke Spor smaalig!

Og saa kom Far til sidst paa Diakonissestiftelsen — og døde. Nogen Tid efter kom Skrivebordet ogsaa derover, for dér boede jeg dengang. En kort Tid stod det dér, ikke langt fra den Stue, Far døde i; saa blev det ogsaa begravet, det blev opmagasineret!

— — —
Men et Par Aar efter stod Skrivebordet en skønne Dag midt paa Gulvet i en Stue i Berlin.

Og det havde ingen Bagklædning!

Det havde det aldrig haft Brug for, dengang det stod lunt og godt i den lille hyggelige Stue, men nu var det kommet „ud i det fri, hvor Stormene suse“, og nu maatte det have en Bagklædning, og det fik det! Ikke bare af Tøj, som andre Skriveborde har faaet det, nej af Træ og med Hylder i. Og det var et Menighedsraadsmedlem, der lavede den Bagklædning, for han var Snedker, og det var en Kordegn, der var Maler, som malede det, saa det blev vel nok et rigtig gejstligt Skrivebord! Kanterne gik ogsaa af ved den Lejlighed, og den store aabne Flade, der fremkom — ogsaa den Del ved Siddepladsen, der var helt slidt af Fars Arm — blev dækket af et brunt Voksdug.

Saa en skønne Dag løb, nej kravlede der Børn om Kap gennem „Tunnelen“, for herude var det ikke en Hule, men en Tunnel, den bedste Tunnel i Verden, for det var jo Fars Skrivebordstunnel, og Gedeskindet kunde bruges som Slæde paa Parketgulvet. Skrivebordet tænkte sit, sige noget kunde det jo ikke, det tænkte paa, hvordan alting forandrer sig og dog er det samme! Ogsaa denne

Far skrev, men ikke flot og bredt, kun ulæseligt, saa det gamle Skrivebord maatte ryste under Skrivemaskinens Klappen! Ogsaa det Indre forandredes. Rummet fik Hylder og Skufferne fik gamle Cigarkasser paa Højkant med Konvolutter i! Jo Orden skal der til.

Men Skrivebordsnøglen var den samme, det var den af Fars Nøgler, vi altid kunde kende, for det var den med B. paa, og B. er nu vores Bogstav. Vi er altid forrest i Alfabetet, ikke allerforrest, for det lader vi andre om, men dog forrest, og det er ligesaa dejligt som at være høj i Trængsel og kunne se Ende paa Massen. Tænk at staa dernede og bare se Maver og Rygge, nej, det maa dog være forfærdeligt!

— — —
En Nat stod Skrivebordet paa sin Plads og rystede.

Det stod ellers lige over Prædikestolen nede i Kirken, som laa under Lejligheden. Ja i Luftlinie var der ikke langt fra Skrivebord til Prædikestol. Fra Stedet, hvor Ordet blev modtaget, til Stedet hvor det blev givet videre. Skal alt gaa til Grunde? Nej! Ordet bliver til evig Tid. Gud ske Lov! Men Skrivebordet ryster og tænker paa det vemodige Afskedsblik det fik af Familien, da den gik i Kælderen.

Og Tons-Bomberne falder og Byen og Stuen med oplyses af vilde, røde Flammer, og alt inhylles i kvælende Røg. — Da gik Tankerne hjemover!

— — —
Først kom Nøglen hjem, B.-Nøglen, som et Minde kom den, men det blev et „Forsommersminde“, for virkelig en Dag, det var lige ind under Jul, kom Skrivebordet selv ogsaa hjem.

Og nu staar det igen i en hjemlig Præstegaard paa Landet. Og se, en anden lille Dreng stikker Hovedet frem fra Tunnelen og spørger: Kan du finde mig?

Jo, Tunnelen er blevet der, det er ikke blevet til Hule igen, for har man først een Gang været ude, saa bliver

det nu aldrig helt hjem, man kommer. Fortiden bliver ikke til Fortid igen, men til Fremtid af at gaa igennem Nutiden. Det samme og dog ikke det samme.

Livet gaar videre igen en Stund, men som nyfødt vender Livet tilbage, som en Gave er det, der ikke mere kan anses for en Selvfølge!

Ja! det var saa Skrivebordets Historie til i Dag. Og siddende ved det, er Historien blevet skrevet. Kan I saa ikke godt forstaa, at jeg synes, at de døde Ting er nok ikke saa døde endda. Og jeg kan ikke lade være med at ønske, at mine Læsere ogsaa maa have saadan et hjemligt Minde. For det er nu sandt, hvad Far — og jeg nu — og mange andre efter Grundtvig har skrevet ned ved deres Skrivebord:

*Mindet lader som ingenting,
er dog et lønligt Kildespring.*

H. N. Blauenfeldt.

Fortid, Nutid og Fremtid.

En klog Mand sagde engang, at hans Hjerte var i Fortiden, hans Legeme i Nutiden og hans Sjæl i Fremtiden. Han vilde med disse Ord ikke sige noget højtklingende og uforstaaeligt, men vilde kun udtrykke den Kendsgerning, at Menneskets Opførsel og Handlinger er præget af Fortid, Nutid og Fremtid.

Mange unge vil maaske gøre Indvendinger mod dette; de vil nok indrømme, det gælder over for Nutiden og Fremtiden, men absolut ikke for Fortiden. Hvad skal vi med den? Tværtimod vil vi glemme den og arbejde i Nutiden og for Fremtiden. Man møder denne Opfattelse paa mange Maader, mere eller mindre bevidst. Et af Tidens Træk er jo netop et Opgør med Fortiden, og hermed mener vi i Dag Tiden før 9. April 1940.

En Politiker udtalte kort Tid efter Befrielsen, at nu

maatte man glemme Fortiden, nu var det Fremtiden, det gjaldt. Han udtrykte vist en almindelig anerkendt Mening i Dag. Dog maatte der tilføjes, at der skulde først et Opgør til med dem, der havde Ansvaret for Begivenhederne i de første Besættelsesaar. En Udrensning var nødvendig; andre, som forstod den nye Tid, og kunde give den Indhold, maatte til. Spørgsmaalet er ikke, om der skal et Opgør til med dem, der ikke har kunnet være deres nationale Holdning bekendt, men Spørgsmaalet er, om man med god Ret og Rimelighed uden videre kan foretage et Opgør med Tiden før 1940 som saadan og saa begynde paa et nyt Afsnit. Det turde være tvivlsomt. Vi maa indrømme, at vi er afhængige af Fortiden. Slægtneres Tanker, Følelser og Handlinger har været med til at danne det, vi kalder det Danske, og præger vore Tanker, Følelser og Handlinger; det gælder baade paa godt og ondt. „Hver Glans, hver Plet vil jeg bære, som falder paa Danmarks Navn“, synger vi saa tit. Glansen kan vi sagtens bære; det kniber mere med Pletterne. Det vilde have været det danske Folk til Ære, om man ogsaa havde været enige om dette. I Skolen respekterer Lærer og Kammerater den Elev, der tør tage Ansvaret for de Handlinger, vedkommende har begaaet, selv om de er aldrig saa forkastelige, og ser ned paa den Elev, der altid gaar udenom, vil gerne skubbe det fra sig og give andre Skylden. Mon ikke noget lignende gælder for et Folk? Det er et lidet værdigt Træk for Tiden, at ingen har Skyld — altid er det de andres Skyld — i Stedet for at vedkende sig de Fejl, der er begaaet. Et gammelt Ord siger: „Fej for din egen Dør, før du fejer for andres“. Det er ikke netop det, der præger Tiden. Det kan jo være, at det er ens egne Fejl, der først maa rettes, og naar det er gjort, kan man altid gaa til sine Medmennesker. Jeg tror nemlig, at Hovedansvaret for Begivenhederne d. 9. April og Tiden derefter ligger hos det danske Folk og ikke hos enkelte Personer. Sandheden er jo den, at Hovedparten

af det danske Folk havde godkendt den Politik, der blev ført.

„Nej Fortiden løber vi ikke fra; den lægger et Ansvar over paa os; det vil være klogt og redeligt at vedkende sig det.

Det er naturligt for unge at være mest optaget af Nutiden — dens Vanskeligheder og Problemer vælder ind paa os og kræver en Løsning. Vi hører saa ofte, at der bliver sagt: Det er Ungdommen, der skal genrejse Danmark, skal ordne de politiske Forhold, skal hindre en Gentagelse af dette Kaos, skal skabe bedre Tider, i det hele taget er der ikke den Ting, Ungdommen ikke skal ordne. Men det er ikke tilstrækkelig at stille Opgaverne, der maa ogsaa findes Veje for Løsningen af disse Opgaver. Jeg vil nævne enkelte Ting, som jeg mener er nødvendige for at løse Nutidens Vanskeligheder. Først vil jeg nævne Dygtiggørelse til sit Arbejde. Vanskelighederne løses ikke ved kun at stille Krav, men ved et dygtigt og maalbevidst Arbejde.

Det er maaske vanskeligt for mange at bøje sig for denne Kendsgerning. For nogen Tid siden læste jeg i et Dagblad en Udtalelse af en Mand; han mente, at vi skulde sørge for at vedligeholde den Spændingstilstand og Begejstring, som mange havde levet under i Frihedskampen. Det kan se fristende ud at leve i en saadan Spændingstilstand; men jeg tror ikke, det er holdbart i Længden. Det er nemlig det mærkelige ved Spænding, at der altid kræves mere og mere. Den er at ligne ved en Ballon, der stiger og stiger, men til sidst revner den, og Gassen gaar af. Paa den anden Side er det forstaaeligt, at det maa være meget vanskeligt at komme ind i rolige og normale Forhold igen for dem, der har oplevet Krigens Spænding. Læser man Remarques Bøger fra Efterkrigstiden, faar man et Indblik i, hvor meget Krigen kan slaa i Stykker ogsaa paa dette Omraade.

Skal Landet genopbygges, maa den enkelte i Samfun-

det yde sit bedste. Enhver ansvarsbevidst ung Mand eller Kvinde maa forstaa dette Krav og maa derfor paa bedste Maade at søge at dygtiggøre sig til sin Gerning. Paa Baggrund af de unormale Tilstande, vi har oplevet, er der vist Grund til at fremhæve dette.

Dygtiggørelse er dog ikke tilstrækkelig; der kræves mere. Hostrups Ord:

har stadig Gyldighed. Ungdommen maa have et aabent Sind for, hvad der rører sig i Tiden — ikke blindt efterabe alt det nye, men maa kunne tilegne sig det bedste og omforme det til noget selvstændigt.

Om en Slægt er sund og vaagen, kendes paa, om den forstaaer at skabe sin egen selvstændige Form, og ikke blot tralle de gamle Viser efter. Men Sindet maa ogsaa være aabent for de Livets Erfaringer og Værdier, som findes i vor Historie, Digtning og vort Folkeliv. Her er vi netop ved de Grundpiller, som mere end noget andet kan give os den Drivkraft, der skal til for at overvinde Nutidens Vanskeligheder.

— Det sidste, jeg vil nævne som nødvendigt, er Forstaaelse. Der tales saa meget om, at vi alle er blevet mere brutale, og der er vist noget rigtigt i det. Langsomt og snigende er der sket en Ændring i vor Indstilling og Følelse. Sindet er blevet haardere og mere kynisk. Hvordan skulde det blive anderledes? Vi har hørt saa meget om, har maaske været Vidne til, saa meget ondt og brutalt. Ganske uvilkaarligt vil det paavirke vore Sind. For vor egen Skyld maa alle Kræfter sættes ind paa at ændre dette.

Naar jeg i Historien har gennemgaaet Fredsforhandlingerne fra forrige Verdenskrig, fremstiller jeg altid Clemenceau og Wilson som to skarpe Modsætningen — Clemenceau som Hævnerens og Uforsonlighedens Repræsentant og Wilson som Forstaaelsens og Forsoningens Repræsentant, og det plejer at være let at faa Eleverne til at indse, at Wilson var den ideelle Personlighed, der

havde Retten paa sin Side. Det er vanskeligere nu. Clemeceau er mere Tidens Talerør — ogsaa det kan forklares — og Wilson betragtes ofte som naiv og uvirkelig. Men glemmes maa det jo ikke, at Wilson trods alt havde Retten paa sin Side. Havde hans Idéer sejret dengang, havde Verden set anderledes ud i Dag. Der kan tilføjes, at skal Nutidens Mennesker løse den Opgave at hindre en Gentagelse af Krigen, maa man virkelig gøre nogle af Wilsons Idéer. Der maa vises Forstaaelse over for vore Medmennesker — for deres Kaar og Ejendommeligheder; vi maa lære at respektere deres Meninger og Anskuelser, og vi maa anerkende den Frihed, som hører Mennesket til: „frit at tænke, tro og tale“.

Fremhæves maa det atter og atter, at det, der giver Mennesket Værdighed og Holdning, netop er det Sindelag, der respekterer disse menneskelige Love.

Den kloge Mand sagde, at hans Sjæl var i Fremtiden; han mente vel, at Tankerne gerne kredser om det fremtidige, da Mennesket har en Forestilling om, at dets Handlinger er ansvarlige over for Fremtidens Slægter. Det er vist godt, det er saadan. Vi kan tænke paa dem, der i disse Aar har været udsat for Forfølgelse og Lidelse under deres Kamp for Retten — for dem har det utvivlsomt været en stor Trøst at vide, at det, de kæmpede for, havde Fremtiden i sig — deres Lands Fremtid gav netop Kampen Mening. Ja, det danske Folk fandt vel ogsaa Trøst og Haab i den Tanke, at det forfærdelige, som var kommet, kun var noget midlertidigt — engang vilde Retten sejre.

Denne Indstilling over for Fremtiden skulde gerne bibeholdes. Vort nutidige Arbejde skulde helst ses under Fremtidens Synsvinkel. Vi skulde gerne have det Skudsmaal af de Slægter, der følger efter os, at vi gjorde vor Pligt, ogsaa over for Fremtiden, tænkte ikke kun paa vore egne snævre Interesser.

Fortid, Nutid og Fremtid er en ubrudt Linie, en Sam-

menhæng, der omfatter hele det menneskelige Liv. Bryder denne Sammenhæng, gaar der noget værdifuldt i Stykker for os. Forstaas og virkeliggøres den, er der derimod skabt et solidt Grundlag for at løse alle Vanskeligheder, hvor store de end er.

*„Følg ej med Strømmene, men ved Tiden,
hvis du vil vorde ung i Striden.
Kan Strømmene tage dig, vil den sluge dig,
gaar Tiden fra dig, kan den ej bruge dig“*

Hermed de bedste Hilsener og Ønsket om en god Jul til alle Bekendte.

Bertel Nielsen.

Apropos de unge!

Vi sad 4 gode Venner ved Kaminen. Det var Sensommer. Ude strømmede Regnen ned. Der var ingen Varme i Luften, saa vi havde fodret den aabne Kamin med et Par Bøgeknuder. Ilden blussede kraftigt, og med Varmen og Lyset fra Flammerne bredte Hyggen sig i Stuen. Den kolde, silende Regn varede ved; men vi nød at sidde lunt inden Døre og høre Regnens Plisk-Plask mod Ruden.

Samtalen gled som saa ofte før ind paa Situationen nu. Vi saa en lysere og mere tryk Fremtid i Møde, syntes vi. Krigen var ophørt; Tyskernes Aag brudt! — „Men alligevel“, siger en, „er alt nu i den rette Gænge?“ „Nej, selv om vi har faaet Fred, har vi endnu ikke normale Tider. Men vi maa heller ikke vente, at det, der er nedbrudt gennem 5 Aar, kan rettes op paa 5 Maaneder“, indskyder en anden. „Nej, naturligvis ikke. Jeg tænker ikke paa Kul, Benzin, Kaffe, Tobak og alle disse Varer, vi savner. De kommer nok; det gælder blot om at have Taalmodighed. Men hvilken Virkning har Krigen haft paa os alle? Mange taler om, at vi havde godt af at blive rusket op

af vor Magelighed, og Krigen kunde maaske hjælpe os af med alt det Smaakævleri, som vi har saa rigeligt af i vort lille Land. Jeg er bange for, vi er paa Vej til at glide tilbage i den gamle Skure fra før Krigen". „Det er ikke det værste", afbryder en anden, „langt værre er det, at Ungdommen er blevet ødelagt under Krigen. Mørklægningen har haft sin skadelige Virkning. De høje Lønninger har givet dem for mange Penge mellem Hænderne. De unge klatter dem bort, og I skal se, naar der kommer mindre gode Tider, begynder de at klage sig. Jeg er ved at tro, at de ogsaa har mistet deres gode Interesser". „Det giver jeg dig ikke Ret i", protesterer den første. „De høje Lønninger han have deres daarlige Sider — mange misbruger Pengene —; men jeg tror ogsaa, de er Skyld i, at saa mange af vore Skoler, Højskoler saavel som Fagskoler, har faaet en stor Tilgang i disse Aar. Krigen har været en Mørketid, og den har virket lammende paa meget; men mange — baade ældre og unge — har i de sidste Vintre deltaget i Studiekredse og Aftenskoler. De har udnyttet Mørklægningstiden godt.

Det blev en lang Samtale. Der var mange Ting at søge Klarhed over. — Ude stilnede Regnen af, men der kom stadig nogle Prik paa Ruden.

Spørgsmaalet: Hvor staar den unge i Dag, ligger mange paa Sinde; men de fleste er dog for pessimistiske. Ungdommen skal nok klare de Opgaver, der ligger for. Den har under Besættelsen vist, at der er Krummer i den. —

De fleste af jer har sikkert lagt Planer for Fremtiden allerede før Kapitulationen, og det vi nu venter af jer er, at I ikke slaar af paa jeres Idealer. Sæt jer et Maal, det være sig stort eller lille, og arbejd støt frem mod det. Nogle sætter sig højere Maal og arbejder paa langt Sigt, andre tager det i smaa Skridt; men stands saa ikke ved det første Maal. I maa stadig have et nyt at arbejde hen imod. Fristelsen til at sløje af, skal nok melde sig; men tænk saa paa „den lille Mand"s Ord i Drachmanns Even-

tyr i „Prinsessen og det halve Kongerige". Hver Gang Johan tabte Modet og syntes Opgaven var for vanskelig, var den lille Mand ved hans Side med Ordene: Det Arbejde, man har taget sig paa, det bringer man færdigt; ej sandt, min Ven, naar man vil kalder en ærlig Svend!

I maa ogsaa være med i det store Arbejde med at bygge det op, der er brudt ned gennem Besættelsesaarene, og husk det sker ikke gennem Strejker og Krav om Lønforhøjelse og nedsat Arbejdstid. Det er Tidens store Skamplet, at alle kræver! ingen vil yde!

Men hvad skal vi gøre for at bygge det op, der er forødt? Hver især maa gøre sit Arbejde godt og søge at dygtiggøre sig paa sit Felt. Da udebliver Resultatet ikke: bedre Tider staar op af denne, hvis I svigter ej.

Det var glædeligt at høre en af vore gamle Elever fortælle, at han havde faaet en god Plads. Han tjente — i Sammenligning med andre ved Landbruget — ikke nogen stor Løn; men han lærte noget, og det er, føjede han til, det vigtigste. Det er det rigtige Spor at komme ind paa: dygtiggør dig, saa er der altid Brug for dig, saa skal du nok klare dig i Konkurrencen, og hvad der er lige saa vigtigt, du bliver dobbelt glad for dit Arbejde. —

I kunde nemt af det ovennævnte faa det Indtryk, at det hele drejer sig om at blive dygtig til sit Arbejde, at det kun drejer sig om at komme frem. Det vil da let gaa saadan, at I bliver indesluttede og egoistiske. Nej, søg ogsaa gode Kammerater og brug sammen dem dem Fritiden til at dyrke gode Interesser. Det er i og for sig underordnet, om jeres Interesser ligger for Idræt, Sport, Gymnastik og Vandreture, eller om I har mere Lyst til at læse en god Bog eller dyrke Musikken. Brug blot Tiden godt, sold den ikke bort! husk paa, du er kun en Gang ung!

Og hermed Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar til alle gamle Elever.

Esther og Poul Zoffmann.

Ind under Jul.

*Ind under Jul, hvor er det trist,
Snefog og Kulde og korte Dage;
Sindet bøjer sig ned til sidst,
ved ikke, hvor det skal Modet tage;
mindre og mindre af Dag det lyser,
Hjertet i Kulde og Mishaab gyser,
— kommer ej Jul?*

Vi længes efter at høre Evangeliets Ord om Fred paa Jord. Vi længes efter Fred i vore Hjerter og Fred i Landet.

Den 5. Maj kimede Kirkeklokkerne Freden ind over vort lille Fædreland.

Er det saa dermed godt? Nej, det er langt fra. Er vi nu rede til at ofre os selv, for intet mindre er der Brug for nu mer end nogen Sinde før.

*Det ligger derude og kalder,
det lave Land, der er vort,
mens Lovet falmer og falder,
og Lyset tyst rinder bort.*

*Hører du ikke Raabet,
Ungdom, hører du ej,
det kalder, thi du er Haabet,
evner vor Fremtids Vej.*

*Landet ligger og venter,
lytter langs alfar Vej.
Hører du Ungdom. Det venter,
Danmark venter paa dig.*

Hvad skal vi da gøre? Først skal vi glæde os over og dernæst takke for, at der ogsaa er Brug for os.

Vi maa se at udfylde vor Plads, hvor saa siden den er. Vi skal passe paa, at vi ikke er blandt dem, som bare stiller Fordringer, men altid spørger os selv, har du noget at give.

Jeg tror, der er en Del unge, der i Dag berøver sig selv for noget af det største — *Glæden over Livet.*

Hvis man bare stiller Fordringer, og ikke gøre en Indsats for at faa Lov at yde det bedste her i Livet, saa bli'r man fattig. Den rette Livsglæde faar vi kun ved at glæde andre.

Jeg haaber, I gamle Elever altid vil være af dem, der af Hjertet kan synge:

*Vi Livsglæden stræber at fange,
maa Lykken os følge deri,
vi siden den skænker til mange,
som ej ere glade som vi.*

Hvor er det rigtigt, hvad der staar i dette lille Vers. Vi vil gerne have Del i den rette Livsglæde, den der giver Livet Indhold og spreder Lys over de graa og taa-gede Vinterdage.

Den rette Livsglæde faar vi ikke, uden at det Ønske, der staar udtrykt i de to sidste Linier bliver til Virkelighed for os.

Den største Glæde føles, naar man faar Lov at være noget for andre, at skænke Glæden til dem, der ikke kender ret meget til Glæde.

Der er vel næppe nogle, der forstaar den Kunst, som Børn gør. Barneøjne er som smaa lysende Stjerner, der tindrer og lyser een i Møde. Barnet giver sig helt og fuldt hen i saavel Arbejde som i Leg, og Børn er trofaste og sande i deres Kærlighed og Hengivenhed.

Om de vidste de smaa, hvor de kan løfte een med deres rene Barneblik. De ved det ikke, og netop derfor er deres Bærekraft saa stor.

*Der er noget i Luften, et Barndommens Bud,
som lyser imod mig som Stjernen fra Gud,
som leder mig stille til Frelseren lille
med Barndommens Fryd,
skönt Barndommen flygtes som Fuglen,
der rejste mod Syd.*

Mit Juleønske skal da være:

*O, kom til os alle, du Højtidens Drot,
om Lokken er gylden, om Haaret er graat!
Udbred dine Hænder, mens Lysene brænder,
og skænk os din Fred!
Thi evig, ja evig er Glæden, naar du følger med.*

Glædelig Jul!

Karen Svenstrup.

Præliminærkursus.

Paa Nørregades Friskole i Odense kan man tage Præliminæreksamen paa 2¹/₄ Aar, og derude begyndte jeg efter at have sluttet mit Efterskoleophold. Det var meget spændende, hvor meget vi vilde faa at bestille, for der gik vilde Rygter om, hvor „Slæv“ det var. I Tiden indtil Sommerferien gik det da nogenlunde, og den sidste Dag før Ferien fik vi Karakterbøger for første Gang. Efter Sommerferien skulde der rigtig hænges i, for i December Maaned skulde vi have den saakaldte „Juleprøve“, en Slags Eksamen, for at faa nogle af de mindst egnede „siet fra“. De fleste slap dog igennem, vi syntes, det var frygteligt, at skulle gennem den Skærsild, men vi skulde gennem det, der var værre. Til April havde vi igen Eksamen eller Prøve, hvad vi vil kalde det, og denne Gang var det alvorligere, for det var Oprykningsprøve. Men selv det slap de fleste af os igennem, og nu til Sommer skal vi op til den afsluttende Eksamen.

I P-Klasserne har vi ialt 9 forskellige Fag:

Regning, Matematik (der omfatter Aritmetik og Geometri), Dansk (Analyse, Litteratur), Historie, Geografi, Fysik, Naturhistorie (Botanik, Zoologi), Tysk, Engelsk og Fransk (Fransk er frivilligt).

Nu kan man jo forestille sig, at det er forfærdelig „tørt“, at gaa paa Eksamensskole. Men det er det slet

ikke. Til Tider er der jo ikke andet end Lektuelæsning. Men af og til har vi en livlig Diskussion om et eller andet Emne, f. Eks. en Stil en af os har skrevet. I denne Tid har vi især drøftet Valget. En Dag lige før Valget havde vi Prøvevalg i Klassen. Der var stor Spænding om, hvilket Parti, der vilde sejre, og Resultatet blev meget overraskende. Venstre gik af med Sejren, og der var ingen Kommunistere.

Gamle Elever har dannet en Elevforening, og der er somme Tider Fester, hvor vi maa være med. Vi har Julefest sammen med Børneklasserne, og om Sommeren har vi Udflugt. Om Vinteren er vi flere Gange paa Teater. Sidste Vinter saa vi „Den politiske Kandestøber“, „Genboerne“ og „Per Gynt“, og i Aar har vi set „Der var engang“, og inden saa længe skal vi se „Hamlet“.

Hvis der er nogle af jer, der har Lyst til at læse, vil jeg anbefale jer at tage et saadant Kursus. Jeg siger jer paa Forhaand, at der skal hænges i, men saa varer det til Gengæld heller ikke saa længe. Nu er der jo Tale om, at der skal oprettes et Præliminærkursus i Ringe, og det vil sikkert være udmærket, om det kan lade sig gøre.

Mange Hilsener til gamle Kammerater.

Glædelig Jul.

Dagny.

Sæt dig et Maal!

Naar vi har gaaet i Skolen i syv Aar, skal vi til at tænke over, hvad vi vil arbejde med i Fremtiden. Der er nogle, allerede medens de gaar i Skolen, der ved hvad de vil have fat paa, og andre kan først tage en Bestemmelse, naar de har været ude og set andre Forhold. Det er ikke altid let at vide, hvilket Maal vi vil sætte os og arbejde efter. Det gælder om at finde et Arbejde, der passer til ens Evner og Interesse, det er derfor bedst, at

vi selv kan sætte et Maal, som vi mener at have Interesse for; hvis andre derimod skal sætte os et Maal, kan det let vende sig saadan, at vi ikke kan magte det, eller et Arbejde, hvor vi ikke faar Brug for de Evner, vi har, det gælder derfor om at finde det Arbejde, hvor man hører hjemme.

For at udført et Arbejde, som en selv og andre kan være tilfreds med, maa man først søge Uddannelse i den Retning, hvor der bliver Brug for det. Der er nogle Stillinger, hvor der kræves Eksamen for at komme ind, men i de fleste Tilfælde kan man dog ved fri Uddannelse, Kursus o. l. erhverve sig den Kundskab, der er nødvendig. Spørgsmaalet er ikke, hvad Arbejde vi har, men hvordan vi kan udføre det. —

Vi ser endda nogle, der er naaet langt frem uden Uddannelse, men ved Selvarbejde og ved selv at studere har naaet de højeste Pladser i Landet, men det maaske, fordi de har sat Maalet fra Ungdommen af, og vel ogsaa mange Gange sagt til sig selv: „Vi kan, hvad vi vil“, og skal vi naa et Maal, er det nok mest Viljen, det kommer an paa, som der staar i Verset:

*Det er Viljen, som det gælder,
Viljen frigør — eller falder.*

Ja, det er sikkert Viljen, der mange Steder kommer til at gøre det store Udslag. Vi kan blot tænke paa de to Mænd af Bondestanden, som i et halvt Aar har været med til at styre Landet, og nu igen er valgt dertil.

Sikkert har de gode Evner og er meget dygtige, men mon ikke det er Viljen til at gøre Gavn for Folk og Land, der har sat dem frem til den høje Plads.

Der skrives og tales meget om, at det er vanskelige Tider vi gaar i Møde, jeg vil haabe, at vi, som nu er unge, kan sætte et Maal, der kommer til Gavn for os selv og til Glæde for dem, vi skal arbejde iblandt, som Digteren Mads Nielsen skriver i Verset:

*Sæt dig et Maal, der kan fylde dig helt
og holde Begejstringen vaagen,
kan samle alt det, der er splittet og delt,
og lyse dig frem gennem Taagen.*

Venlig Hilsen, og Glædelig Jul!

Astrid Henriksen.

Ungdom.

Jeg sidder og ser i nogle gamle Elevskrifter, og faar pludselig Lyst til at skrive et Par Ord i et saadant.

Man hører saa meget om alt det, Krigen har ødelagt, ikke alene materielt, ogsaa aandeligt.

Man hører ogsaa, at alt dette staar til Ungdommen at genrejse. Da der jo her i Danmark ikke er megen materiel Oprensning, maa det jo være det aandelige, moralske, der kræver de unges Kræfter. Hvordan vil Ungdommen gribe an her, kan vi klare Opgaven, eller er den for stor? Jeg kunde tænke mig Opgaven bedst løst ved Sammenhold, godt Kammeratskab, Stabilitet, Troskab og fuld Arbejdslyst. Jeg tror ikke, det var nogen Skade for os unge at komme lidt nærmere Gud, det er jo efterhaanden bleven saadan, at den unge Mand eller Pige, der gaar i Kirke, eller paa anden Maade viser, at de har en Religion, dem bliver der gjort Nar af. Eller de eventuelt bliver kaldt storsnude, fordi de ikke bryder sig om at gaa hen i Forsamlingssalens forplumrede Luft for at drikke sig fuld eller paa anden Maade udarte sig. Mange vil maaske her sige: Aah, vil vedkommende ikke rende og hoppe, vi gaar derhen for at træffe andre unge, danse og more os. — Og saa vil denne forjaskede Sætning sikkert komme: „Vi er kun unge een Gang!“.

De fleste glemmer, at man har et vist Ansvar som ung overfor Tiden, man gaar i Møde. Jeg er ogsaa ung (20 Aar) og har ikke Spor imod at komme sammen med andre

unge, danse og more mig. Det er jo kun, hvad der kan være sundt. Men, jeg har set en Del af de Baller, der bliver afholdt forskellige Steder rundt omkring, men aldrig set et sundt og kammeratligt Samvær, der hersker enten en vis Brutalitet eller Slaphed saadanne Steder.

Der er noget smukt ved at to unge Mennesker holder af hinanden; er Forholdet rent og ægte, finder man vel næppe noget kønnere. Netop derfor falder det dobbelt svært, naar man Aftenen efter et Bal hører en Flok Karle eller saa galt ogsaa Piger (af dem, man i daglig Tale kalder pæne unge Mennesker), staa og diskutere, hvem de var ude at „trække“ med i Aftes, osv. osv., man kender Tonen. Jeg for mit vedkommende væmmes ved saadan Tale .

Jeg er overbevist om, at skal vi unge gøre et opbyggende Arbejde, saa maa vi vende Bladet.

Mange, der lever en ret forkvaklet Tilværelse, gør det kun af Vane, ja, naar de andre gør saadan, saa gør vi ogsaa, og egentlig gør de det, uden overhovedet at tænke.

Vi maa tage os selv i Nakken og sige: nu vil jeg tænke lidt over, hvad jeg lærte i Skolen og ved Konfirmationsforberedelserne. Her tør jeg nok sige, at det kun er en lille Procent, der tænker alvorligt over, hvad der er indpodet i dem fra smaa. Langt Størstedelen af Ungdommen lukker Øjnene for alt dette, som om det overhovedet ikke eksisterede; de vader lige paa Hovedet ud i alt det glinsende og spændende, Livet nu kan byde paa.

Mange tager nærmest deres Arbejde for et nødvendigt Onde; man skal jo eksistere, ikke sandt. Hvorfor ikke interessere sig lidt for Arbejdet, man har med at gøre, trænge ind med Liv og Sjæl og dygtiggøre sig. Det vil man faa mest Glæde af selv, og den, man arbejder for, vil være mere tilfreds. Og jeg tror, det er ved Flid og

Dygtighed, man hver for sig kan gøre et Arbejde for at skabe den rette Aand i Verden.

Glædelig Jul, godt Nytaar til alle. Særlig Hilsen til dem fra Vinteren 41—42.

Kit.

Fremtidsopgaverne.

*Vi vil rejse nye Huse,
nye Hjem fra Strand til Strand
med de Hundred Tusind Haver
smykket skal du staa, vort Land,
og mit Mod er rankt,
Haabet lyst og blankt,
og mit Øje spejder ud mod Fremtidsdage.*

Saadan skrev Johan Skjoldborg i sin Tid, og det samme maa gentages nu, vi maa hjælpes ad at bygge Verden op; thi aldrig har den set saa elendig ud, som den gør i Dag, mange maa fryst og sulte ihjel, selvom Krigen er afsluttet, og ikke nok med det, mange har mistet dere Familieforsørgere. Vi saa de tragiske Optog i Dagene efter 5. Maj, hvordan de eneste arbejdsdygtige Mænd i Tyskland maatte vandre hjem med en Barnevogn el. lign. foran sig, hvori deres eneste Ejendom fandtes. Jeg hørte om en Tysker, som skulde vandre 3000 km, og naar han saa langt om længe kommer hjem, kan han maaske se en Skorsten rage op paa det Sted, hvor hans Hjem engang har ligget. Hvad skal nogle saadanne Mennesker leve af? Hvordan skal de klare Fremtidens Problemer? Ja, det ser i højeste Grad fortvivlet ud. Nogle vil maaske svare: „Ja, men de har jo selv været ude om sig, saa nu maa de tage deres Straf, som dog er mild i Forhold til den, de har givet deres Fjender“.

Men saa kommer det store Spørgsmaal: Var Nazistyret imod det tyske Folks Vilje, eller mente de virkelig, at det var det, der skulde til, for at skabe det nye Europa?

Jeg tror det næppe; de har holdt paa Hitler, fordi han

kunde tegne det saa pænt op, indtil saa Krigen kom, og da turde Befolkningen ikke sætte sig imod ham, fordi han havde en Revolver i den ene Haand og en V-Bombe i den anden, og blev der gjort Modstand, saa var de sikre paa at komme paa Ferie i Belsen eller Buchenwalde eller et andet tysk Helvede.

*Vi vil rejse nye Huse,
nye Hjem fra Strand til Strand.*

Det er ikke blot bogstaveligt, men vi skal ogsaa rejse det, der er sunket i Grus i Folkets Sind. Før Krigen blev der skrevet Spalter op og Spalter ned i Aviserne, hvis et Skib var gaaet under et Sted ovre i Store stille Ocean. Nu staar der maaske et lille Stykke, som vi ikke engang læser, fordi vi regner ikke et Menneske for mere end en Maskine, og hvad, en Maskine fra eller til, det rager vel ikke saa vidt i Forhold til de Kæmpeofre, Krigen har bragt med sig.

Tænk paa Tyskertiden, hvordan de første Attentater blev omtalt, og hvordan var det tilsidst, hvert Attentat fik tyve Linier inde i Avisen, og i Radioen kom der næsten ikke andet end en Liste over det sidste Døgn's Mord. Størstedelen af Verden er saaledes, at de skal have en Maskinpistol i Ryggen for at indordne sig efter Landets Lov og Ret.

Men ikke nok med det, Folk søger at glemme. Min Efterskolelærer sagde engang: „Selv saadan noget som Swing er ogsaa bare en Maade at glemme paa“. Ja, man vil ikke tro det, men naar man tænker over det, vil man komme i Tanke om, at moderne Dans begyndte under sidste Verdenskrig.

Vi Unge, det er os, der skal tage fat nu, det er os, Verden venter paa, og vi skal vise, at vi kan vogte vort Hverv godt.

Glædelig Jul og venlig Hilsen til gamle Elever, kendte og ukendte.

Herluf Gerskov Larsen, Vinter 1944—45.

Aaret, der svandt —

Som sædvanlig aabnede vi Skolen den 3. November, denne Gang med 69 Elever.

Først talte jeg ud fra Salomon Frifelts Fortælling „Et Løfte“ om de, der skabte Ager af Hede.

Derefter talte den ny Sognepræst i Ringe, Pastor Blauenfeld om „Arbejdets Glæde“.

Af Lærerkrafter var der foruden os selv og Karen Svenstrup, Lærer Bertel Nielsen og Sv. Madsen Ølgaard fra Jelling. Ligeledes havde Fru Birkelund og Lærer Have-lund, Espe, Timer.

Arbejdet gik godt, da vi havde overvundet de sædvanlige Begynderbesværligheder. Men saa skulde Katastrofen ramme os, idet Lærer Nielsen fik Skarlagensfeber og blev kørt paa Sygehuset Torsdag den 7. Decbr. — Lægen beordrede — trods mine Indvendinger — Skolen lukket i otte Dage. Enhver kan tænke sig, hvor uvelkommen en Uges Ferie var paa dette Tidspunkt. De boende Elever rejste hjem, og et Par af de, der var længst væk fra, blev hjemme til efter Jul. Vi andre begyndte dog Skolen Fredag den 15. December. Men der var kun 5 Dage at holde Skole i, inden Juleferien kom. —

Onsdag den 20. Decbr. var der Elevfest. Frk. Svenstrup havde indøvet nogle Sketch, der gik fornøjeligt. Bag efter var der Dans og Kaffe bord til Kl. halvtolv.

Dagen efter rejste alle hjem paa Juleferie. Det var lidt tidligere end ellers, men paa Grund af de meget vanskelige Rejseforhold syntes vi, at det var Synd, hvis nogen skulde komme til at tilbringe Juleaften paa Banerne.

Elevforeningens Julefest blev i Aar henlagt til Søndag den 7. Januar. Da havde vi allerede begyndt Skolen igen. — Men Januar Maaned var præget af, at vi maatte savne Lærer Nielsen. Det lykkedes os at faa en Vikar i en halv Snes Dage. Derefter maatte Fru Birkelund vikariere.

Sløjd og Gymnastiktimer blev ogsaa overtaget af andre.

Men skønt vi var glade for at kunne faa Stedfortrædere, mærkes det alligevel, naar Skolens faste Lærer er væk. Først omkring 1. Februar kom Nielsen igen og overtog sit Arbejde.

Sidst i Januar skete saa den store Begivenhed, at vi fik os en lille Datter. Hun var endda meget lille i Begyndelsen, men frisk og rask. At det netop blev en Pige, var for os det lykkelige, idet vi jo har tre Drengene i Forvejen.

Ganske vist hører denne Oplevelse mere det private Familieliv til. Men jeg tror nok, at hele Skolen tog det med som en af Vinterens Oplevelser.

Omkring Fastelavn gik saa Vinterens store Fest af Stabelen. Eleverne opførte under Svenstrups Ledelse „Den skæve Linie“. Festen holdtes om Eftermiddagen, paa Grund af Lysrationering. Saa kunde vi ogsaa faa Eleverne sendt hjem i ordentlig Tid; thi al for megen Trafik om Aftenen var ikke saa heldig. Ingen vidste, hvad de kunde komme ud for af ubehagelige Oplevelser.

Det kan ikke nægtes, at hele Tidens ramme Alvor kunde virke lidt paagaende. Denne Vinter mere end ellers, selv om vi ubeskaaret har kunnet anvende Skolen uden Afbrydelser.

De af Eleverne, som ikke havde et ualmindeligt godt Sovehjerter, kan vist tydelig huske den Nat, da Bomberne sprang paa Bilværkstedet i Ringe, saa det rystede Skolens Mure. Vi andre ønskede i alt Fald ikke at faa det paa nærmere Hold. — Da vi næste Morgen skulde op at se, hvad der var sket, fik vi et levende Indtryk af, hvilken Kraft, Bomber sidder inde med, og Gaden viste os, hvordan der ser ud, naar der er overdryset med pulveriseret Glas.

Denne Sabotage blev gengældt med Schalburgtagene i Sødinge, da en Gaard blev sprængt i Luften.

Men trods alt dette fortsatte Livet sin Gang. Og jeg har mange Gange været taknemlig for, at vi kunde holde vort Arbejde fri for Afbrydelser. Rundt om fra hørte vi,

hvordan saa den ene Skole, og saa den anden blev beslaglagt.

Men den 20. Marts, da vi havde haft Eksamen i Børneskolen, kom der ved 15¹/₂ Tiden to Tyskere, som forlangte at se Skolens Lokaler. De maalte Gymnastiksal og Skolestuer op, samt besaa Elevværelser. Paa den enes „Ah, das ist Schlafzimmer“, mente jeg at kunne forstaa, at ogsaa Tyskerne kunde tænke sig at bruge dem til Soveværelser. Jeg forespurgte, hvad Meningen var med denne Opmaaling. De svarede — som maaske sandt var —, at det vidste de ikke. Og da de gik, sagde de, at vi kunde forholde os ganske roligt. Foreløbig vilde der ikke ske noget.

Vi følte os egentlig ikke videre beroliget ved det. Ingen vidste jo, hvorlænge „foreløbig“ varede.

Samme Aften blev jeg ringet op af Luftværnskommandoen, der havde faaet Nys om det passerede, samt at der var Tog paa Vej med Flygtninge.

Vi fik hængt gule Tavler med „Luftværnskvarter“ paa Dørene til Skolen for om muligt at redde os fra Indkvartering. En Mand sagde til mig: Det vil ikke blive let, hvis ikke Banen bliver sprængt.

Om Aftenen blev jeg ringet op igen, og en velmenende Mand fortalte: Der er anmeldt et Tog til i Morgen tidlig Kl. 5¹/₂.

Saa holdt vi Raad og flyttede Elevernes Tøj over til Børnehaven og til andre Nabhuse, og næste Morgen Kl. 5 stod vi alle op, og Sengetøjet blev ligeledes fjernet fra Elevernes Kamre, for at vi ikke skulde blive overrumplet.

Vi sendte Mænd som Vagtposter op til Banen for at melde os, naar de fremmede kom. Men det trak ud, og Vagtposterne blev skiftet, og først Kl. 8 kom de færende, at nu var Tyskerne kommet. — Naa, vi begyndte Skolen, Værelserne var jo tomme. — Men det hele var blind

Alarm. — Banen var sprængt om Natten, og vi var reddet. —

Ja, vi var reddet, og det kunde vi takke Frihedskæmperne for. —

Saa gik det mod Vinterens Slutning, og vi fik Ro til at holde Afslutningen som sædvanlig med Udstilling og Gymnastikfest om Lørdagen den 24. Marts, og den rigtige Afslutningsfest d. 27. Marts.

Hvad Sommeren skulde bringe var ikke let at se. Men alt tydede paa, at Krigen vilde komme nærmere.

Sidst i April fik vi atter at vide, at Flygtninge var paa Vej. Ogsaa denne Gang blev Banen sprængt.

Sommerskolen.

Saa naaede vi Maj. Vi skulde modtage det mindste Hold, vi endnu har haft. En Del af de indmeldte havde udmeldt sig, fordi de ikke turde rejse paa Skole.

Torsdag d. 3. Maj holdt vi Aabningsmøde. Pastor Rydahl, Ryslinge, talte om „Hjemmet“. Hele Holdet var paa 9 Elever. — I kan nok forstaa, at vi havde overvejet Muligheden af helt at lade være med at holde Sommerskole. Men vi syntes ikke, vi kunde lade være. — Og godt var det, vi besluttede os til at gaa i Gang. Jeg tror, Sommerpigerne er enige med mig i det. Sommeren blev jo rig paa store Begivenheder.

Fredag d. 4. Maj om Aftenen meldte Radioen, at Tyskerne i Holland, Danmark og Norge havde kapituleret. Jeg kaldte Eleverne og alle i Huset ind i Kontoret, og snart kom Meldingen igen. Vi forstod, og vi forstod ikke Rækkevidden af det, vi hørte. Men hvilken Fryd var der ikke over det, da Radioen spillede „Kong Kristian stod ved højen Mast“ og „Der er et yndigt Land“.

Det var ligesom noget tungt blev taget væk, og inde i os var der noget, som trængte sig frem i en Jubel, der vilde ud, have frit Løb. Men vi kunde daarlige fatte, at nu var Krigen virkelig forbi; netop som den truede med at bryde ind over vor Grænse.

Der slikkes Solskin.

Karen Margrethe vil ikke smile til Fotografen.

Skuespillerne fra „Den skæve Linie“.

„Elverskud“. Elevmødet 1945.

Vi højste Flaget skønt Klokken nu var halvti. Eleverne sammen med Lærer Nielsen og Frk. Svenstrup gik op gennem Byen syngende nationale Sange, saa det hørtes overalt. Dagmar og jeg gik ogsaa en Tur derop, og Gaden vrirlede af Mennesker— Flagene vajede de fleste Steder, og Frihedskæmperne strømmede til fra alle Sider og satte Vagtposter ved Flygtningelejren.

Vi holdt Festaften med festligt smykket Kaffebord, da vi kom hjem.

Næste Morgen kom Børnene i Skole. Vi samledes i Kontoret og Spisestuen, hvor vi lyttede til Radioens Udsendelser. Vi hørte Kongen tale og derefter Statsminister Buhl.

Saa gik vi op i Efterskolen og holdt Morgenandagt under en Stemning, som var fyldt med en Højtid, vi aldrig har oplevet Mage til. Fra Byen hørtes Kirkeklokkernes Ringen, og vi højste Flaget til Tonerne af „Hil dig, vor Fane“. Derefter holdtes Dagen fri. —

I Byen blev Stikkere samlet op og kørt væk, og Folk var i højt Humør. I de følgende Dage blev der flaget, og Skolegangen var ikke just saa reglementeret, som den plejer at være.

Freden virkede omgaaende saadan, at der kom nogle af de udmeldte Elever. —

Nu, da Freden kom, turde Folk sende Børnene hertil. Ialt fik vi saa 12 Piger.

Men efterhaanden gled vi saa ind i Arbejdet. Grundlovsdagen besøgte vi Egeskov Have. Det hører altid med til vore gode Smaature.

Elevmødet.

Søndag d. 10. Juni var der Elevmøde. Skolebestyrer Aksel Appel, Hjemly Fri- og Efterskole, og jeg talte.

Der var i Aar ikke saa mange, ca. 150. Men da der ingen Tog gik om Søndagen, syntes vi, at det var ret godt. Mødet var vellykket som sædvanlig.

Efter Spisetid samledes alle i Rubjerglund, hvor Sommerpigerne opførte Folkevisen „Elverskud“. Ridderen til Hest tog sig godt ud, saavel som Elverpigernes Slørdans i det grønne. Derefter fremsagde Piger i Nationaldragter de skønne Vers i Oprinet „Mor Danmark“. De gjorde det smukt, og vore Sind var efter de store nationale Oplevelser netop modtagelige for den Stemning, det fremkaldte, da den hvidklædte unge Pige traadte frem foran Danebrog og fremsagde Ordene om Mor Danmark, mens Aftensolen kastede sine sidste Straaler ned mellem Træernes sommergrønne Løv; det var saa ægte dansk, lige som det skulde være i Sommeren 45.

Lørdag d. 16. og Søndag d. 17. Juni holdt de fynske Friskoler Sommermøde her. Det skulde ellers have været i Aarslev, men Forsamlingshuset dér var belagt med tyske Flygtninge.

En Aften i Juni var der Opførsel af „Ambrosius“ i Idrætsparken. Da det var Odense Teater, der opførte det, var det en mægtig fin Aften.

Saa kom der en hel Del Besøg i Elevernes Hjem:

Mandag d. 2. Juli var vi i Haundrup og besøgte Bodils Forældre. Da Sommervejret var smukt, kunde vi tumle os frit i den smukke Have. Efter Kaffebordet sang vi nogle Sange, før vi begyndte Hjemturen.

Torsdag d. 3. Juli var vi i Gudbjerg i Annelises Hjem. Vi var en Tur i Skoven og nød den smukke Natur.

Om Aftenen besøgte vi Ediths Hjem i Ellerup, og vi kan uden at overdrive det sige, at vi saavel om Eftermiddagen som om Aftenen befandt os overmaade vel og blev forplejet ganske fortrinlig. Vi føler altid, at disse Besøg i Hjemmene er med til at knytte Baandene stærkere mellem Skolen her og Hjemmene, som sender Eleverne herhen.

Fredag d. 7. Juli var Børneskolen paa Udflugt til Svendborg og Taasinge, og Efterskoleeleverne deltog. En dej-

lig Dag med Badning i Svendborg Sund, Spadseretur til Troense og derfra Sejltur til Svendborg.

Lørdag d. 14. Juli begyndte Efterskolens Sommerferie. Efter denne kom saa Sommerens Højdepunkt, den to Dages Cykletur. I Aar skulde Turen gaa over Lundeborg, Lohals og ned gennem Langeland, hvor vi blev indkvarteret i Kadubølle. Friskolelærer Ask var vor elskværdige Fører og arrangerede en Indkvartering af alle Deltagerne — i Senge! — Vi fik et storslaaet Indtryk af Langelændernes Gæstfrihed. Selve Turen beskrives af en af Eleverne, og jeg indskrænker mig her til at sige, at det var en af vore bedste Cykelture, begunstiget af smukt, straalende Solskin.

Af andre mindre Ture nævner vi Turen til Galgebakken 15. August om Aftenen. Vi nød den storslaaede Udsigt i Solnedgangens rosenrøde Skær, mens smukke Sange tonede hen over Vangen.

Onsdag d. 22. August besøgte vi Gerdas Hjem i Aarslev. Ogsaa en vellykket Aften. Oven i Købet blev nogle hentet i Hestekøretøj og bragt tilbage igen. Cyklerne var nu meget medtaget.

Onsdag d. 29. August var Fridag. Den benyttede vi til et Besøg i Brahetrolleborg Have.

Sommerens sidste Udflugt var et Besøg hos Karl Larsen, Lombjerge. Vi legede i Haven, og efter Kaffebordet sang vi en Mængde Sange.

Saa gik det mod Sommerskolens Afslutning. Kongens Fødselsdag var vi til Afsløring af Fredsstenen ved Kommuneskolen i Ringe.

Den 26. September om Aftenen havde Eleverne „Grise-gilde“. Pigerne havde selv bagt alt til Kaffebordet, som var smukt pyntet i danske Farver. Nielsen og Svenstrup viste Skygebilleder, der vakte stor Jubel. Derefter legedes Ordsprogsleg, indtil der atter kaldtes til Bords, denne Gang til varme Pølser. Der kom en uventet Gæst, da alle var samlet, en gammel Spaakone, som gerne vilde spaa

Pigerne, inden de rejste bort, og hun blev modtaget med Begejstring.

Dagen efter — d. 27. Septbr. — maatte vi desværre opleve, at Dagmar kom til Svendborg Sygehus, fordi Astmaen var ved at tage helt Overhaand. — Det var ikke rart for nogen af os nu lige før Sommerskolens Afslutningsfest.

Om Aftenen gennemførte vi den sædvanlige kolde Frokost med Oplæsning, og saa oprandt selve Afslutningsdagen, hvor Forældrene deltog i Festen.

Og saa rejste Sommerpigerne, — Fredspigerne, som vi kaldte dem. Sommeren var jo præget af Fredens Komme, og det var sammen med disse Piger, vi oplevede alt det glædelige.

Det vil hverken de eller vi nogen Sinde glemme.

Dagmar og Karl Hedemann.

Udflugten Sommeren 1945.

Vi blev vældig begejstrede, da vi hørte, at Hedemann havde planlagt, vi skulde paa en 2 Dages Cykletur ned over Sydfyn og se de forskellige Herregaarde, der findes dér, og videre til Langeland og Taasinge.

Vi startede Mandag den 5. August Kl. 8^{1/2} og havde meget fint Vejr; men Vejret kan jo ikke gøre det hele, Cyklerne skal jo ogsaa være saa nogenlunde, men vi mente da alle, at det nok skulde gaa. Jeg ved nu for Resten ikke, om Nielsen ikke tvivlede lidt paa sin, den saa i hvert Fald ikke særlig godt ud, og allerede da vi havde kørt godt ^{1/2} km, punkterede han, og vi maatte have Lappesagerne frem, men det kom Nielsen hurtigt over, og vi startede igen. Men da vi havde kørt et lille Stykke til, punkterede jeg ogsaa. Det var jo ingen god Begyndelse paa Cykleturen, men ogsaa den Låpning kom vi godt over, og kunde nu uden flere Uheld køre til de to Lang-

dysser ved Ellested. Den mindste laa ved Landevejen, og den største, der er 170 m lang, laa et Stykke inde paa Marken. Den er den længste i Danmark. Paa den Gaard, hvor den hører til, bor en mærkelig Kone. Da hun saa, vi kom ud paa Dyssen, kom hun hen til os med nogle Billeder af den og spurgte, om vi ikke vilde købe nogle. Saa holdt hun et længere Foredrag for os om den, hun var ikke venlig stemt over for den, da den laa i Vejen for dem, naar de skulde køre ud i Marken. Hun viste os ogsaa en Ryghvirvel af en Hval, de havde den staaende i Haven. Hun forklarede os om dens Sjældenhed og Værdi; men mon hun dog ikke overdrev lidt for meget.

Næste Sted vi standsede, var ved Glorup Slot. Det var Meningen, vi vilde ind og se Parken; men den var kun aaben Søndag og Torsdag, saa der maatte vi køre igen uden at se noget.

Nu var det ved at blive Middag, og vi kørte til Langaa, hvor der var en dejlig Plads ved Siden af Kirken, der slog vi os ned og spiste.

Saa gik Vejen videre til Rygaard, men der blev vi vel nok skuffet, saa forfalden den var. Vi var oppe i Ridder salen, men der var der saamænd ikke saa meget at se, kun nogle tomme Vægge og et snavset Gulv. Derefter kørte vi ud til Hesselagerstenen, det er den største Sten i Danmark. Den er vel nok ogsaa mægtig: 12 m høj, 45 m i Omkreds og vejer 1 Mill. kg. Den er kun udgravet ved den ene Side, ved den anden kan man kravle op paa den.

Fra Hesselagerstenen kørte vi til Lundeborg, hvorfra vi skulde sejle over til Langeland. Inden Færgen sejlede, var vi ude at bade.

Vi sejlede ind ved Lohals, og der var Friskolelærer Ask fra Kradsbølle og tog imod os. Han havde lovet Hedemann at vise os rundt paa Langeland.

Vi satte os atter paa vore Cykler, og det første Sted, vi standsede, var ved Egelykke, der saa vi Slottet og Par-

ken. I Parken var der nogle sjældne Træer, der stammer nede fra Syden. De er kommet herop, da det var almindeligt, at de velhavende Herremænd og Godsejere rejste til Syden og bragte sjældne Planter og Træer med sig hjem.

Der laa ogsaa en Sten, hvor der lidt utydeligt var indridset et „G“. Det fortælles, at det er Grundtvig, der har skrevet det dengang han boede paa Egelykke og levede baade lykkelige og ulykkelige Dage. Han var jo, som Historien fortæller, forelsket i Fruen paa Egelykke, Constanze Leth.

Efter vi havde gaaet rundt i Parken og været oppe paa en Høj og nydt den smukke Udsigt over Østersøen, satte vi os ned i Græsset og ventede paa Nielsen og Hedemann, de var blevet lidt forsinkede, da Nielsen var punkteret. Vi ventede ikke ret længe, før de kom ud fra Parken, de var ankommet kort Tid efter os. Saa kørte vi det lille Stykke op til Bøstrup Kirke, hvor Constanze Leths Gravsted findes. Kirken var lidt ejendommelig med de indmurede Kampesten, hvori der var indridset Billeder af Mennesker og Dyr.

Vort næste Holdsted var ved Tranekær Slot, her blev vi ligesaa skuffet som ved Rygaard. Vi havde ventet at se et smukt, velholdt Slot, smukt var Slottet; men da det var ubeboet, var det meget forfaldent. Ejeren Ahlefeldt Laurvig bor i København og er aldrig derude. Men det maa have været meget smukt, da det var beboet og holdt i Stand, for det ligger saa kønt omgivet af Skov. Et lille Stykke fra Slottet lever en Skarvekoloni, og da den er den eneste i Danmark, er der fredet. Det er en Slags Vandfugl, der lever af Fisk. Deres Gødning er saa kraftig, at de Træer, de bygger Rede paa, helt visner.

Det sidste, vi saa den Dag, var en Eg, som skulde være Danmarks smukkeste. Det var et mægtigt højt Træ med en lang, lige Stamme. Jeg synes nu, jeg før har set Egetræer, der var kønnere end denne. Saa naaede vi da til

sidst Kadsebølle, hvor Lærer Ask var fra. Her skulde vi overnatte rundt omkring ved Sognets Beboere. Vi var ved at være lidt sultne, for Klokkeren var henad 9—9½, og sidste Gang vi spiste, var om Bord paa Færgen ved 4-Tiden. Allerførst, da vi ankom til Friskolen, fik vi koldt Brusebad. Det var dejligt, for vi svedte vel nok efter at have kørt 70 km den Dag.

Da vi havde spist, skulde vi ud til dem, vi skulde sove ved. Paa Vejen derud begyndte det at lyne og tordne; men det blev ikke til ret meget. Jeg skulde bo sammen med Lis, Birgit og Bodil, og vi led skam ingen Nød, vi sov i Himmelseng og paa Halm, det har jeg aldrig prøvet før; men jeg sov mægtig godt.

Om Morgenen skulde vi mødes oppe paa Skolen til Morgensang Kl. 9, hvorefter vi fortsatte vor Cykletur. Den gik nu til Bjerreby og Rudkøbing; i Bjerreby saa vi nogle Kæmpehøje, hvorfra der var en pragtfuld Udsigt. Det menes, at Oehlschlager her har lavet Udkastet til „Der er et yndigt Land“. I Rudkøbing saa vi en Statue af Anders Sandø Ørsted i Ørstedsparken og en af Hans Christian Ørsted paa Gaastorvet. Vi saa ogsaa deres Fødehjem, det var et Apotek. Kirken besøgte vi ogsaa, den er bygget i gotisk Stil og er fra det 12.—13. Aarhundrede, Taarnet er bygget i det 16. Aarhundrede.

Fra Langeland sejlede vi over til Væmmenæs paa Taasinge, og herfra kørte vi det lille Stykke til Lunkebugten, hvor vi badede. Efter et Ophold paa 1½—2 Timer kørte vi videre til Brejninge Kirke. Fra Taarnet, der ligger 100 m over Havet, kan man i klart Vejr se 65 Kirker og ca. 35 Øer og Holme. Vi var ogsaa oppe paa Kirkegaarden og se Krigergravene fra Krigen 1848—50 og 1864. Fra Brejninge fortsatte vi Turen til den mægtige Ambrosius-Eg og videre til Valdemarslot, der er bygget af Christian den Fjerde i 1640. 1678 fik Niels Juel det, og nu ejes det af Lensbaron Juel Brochdorff.

Efter at vi nu havde set det, vi vilde se, paa Taasinge,

kørte vi ud til Vindebyøre og badede og spiste til Aften. Vi sejlede over til Svendborg fra Vindeby; men vi kunde ikke begynde Hjemturen lige med det samme, da vi kom over. Vi skulde først have lappet et Par Cykler. Svenstrup tog med Toget hjem, saa Nielsen kunde køre paa hendes Cykle, da hans egen ikke kunde mere; han havde gaaet eller kørt paa flad Ring det meste af Vejen paa Langeland og Taasinge. Men uden flere Uheld naaede vi ikke til Ringe, da vi var naaet ca. Halvvejen, punkterede Nielsen med et Knald paa Svenstrups Cykel. Endelig naaede vi Ringe ved 10¹/₂-Tiden, og her blev vi modtaget med Middagsmad, der smagte dejligt, efter at vi nu i 2 Dage havde levet af Smørrebrød.

Vi var alle enige om, at vi havde haft en dejlig Tur med godt Udbytte, vi havde faaet meget at se, som vi aldrig har set før; det er morsomt saadan at komme ud paa Cykletur og se sig om i Naturen.

Gerda Hvidberg Henriksen.

Kære gamle Elever —

Mit Bidrag til Elevskriftet plejer at være: „Aaret, der svandt“, men da det sidste Aar for mig har været noget usædvanligt, først paa Grund af vor lille Karen Margrethes Kommen til Verden og siden i Sommer af min gamle Astmasygdoms Opblussen, og jeg derfor ikke har deltaget i ret mange af „de store Dage“ paa Skolen, maatte jeg overlade dette Hverv til vor Far selv. Men helt undlade at faa en Hilsen med, vil jeg nødig, og da jeg læste de andres Artikler til Elevskriftet, rørte nogle Bemærkninger deri ved nogle af mine Tanker i Sommerens Løb, og jeg fik Lyst til at skrive.

En Elev skriver om Nutidens Ungdom, og de Vanskeligheder, hun selv staar i, deri denne Bemærkning: „Det var vist ingen Skade til, om vi unge kom Gud lidt nær-

mere“. En anden skriver om, at maaske er der noget om, at de unge kaster sig ud i Forlystelser for at glemme, selv naar de danser Swing med Krop og Sjæl, er det maaske for at glemme. Disse Bemærkninger ledte mine Tanker hen paa et gammelt Avisudklip, hvor en ung, jysk Pige, jeg tror i 1923, skrev om Ungdommen og Kirken i Tilknytning til en Diskussion, der havde været i Bladet om dette Emne. Hun skriver:

„Er det de ydre, gammeldags Former for Gudstjenesten, der støder den og holder den borte? Jeg tror det ikke! Mon det ikke snarere er dette, at Nutidens Ungdom er inde i et jagende Liv, hvor der er fuldt op af Forlystelser og Adspredelser, som optager deres Interesse og Fritid, og at den har en Følelse af, at Kirken eller rettere Kristendommen er en Modstander af dette og forlanger, at den skal forsage sit tidligere Liv, hvad den ikke *kan* eller *vil*. Derfor bliver de unge borte fra Kirken, for ikke at blive mindet om dette, for at blive fri for at tænke videre over Tilværelsen, — blot leve og nyde, medens Tiden er.

Jeg har flere Gange mødt det forbavsende Spørgsmaal fra mine jævnaldrende:

„Kan man gaa i Kirke om Formiddagen og til Bal om Aftenen?“

Ja, hvorfor dog ikke? Skulde Kristendommen kun høre hjemme i Kirken om Søndagen og ellers være uden for vor Tilværelse? Nej, saadan skal det ikke være; da bliver det kun til Stemninger, som ikke faar nogen afgørende Betydning for vort Liv. Hvis Kristendommen virkelig er noget for os, da maa vi føre den med os alle Vegne, baade i Balsalen og hvor som helst vi færdes. Lad være, at de Steder, hvor vi opholder os, ikke altid danner en harmonisk Ramme om vort Kristenliv; thi vi unge føres ofte derhen, hvor vi ikke vil, fordi vi er svage og lader os let rive med af Strømmen. Men den, som i alt sætter

sin Lid til Gud, vil føle, at han saadanne Steder er paa gyngende Grund, og søge Hjælp hos Gud til atter at komme paa ret Køl. Dette Menneske vil det aldrig gaa galt.

Vi unge kan ogsaa øve os i at døve vor Samvittighed, saa den til sidst ikke eksisterer for os, og vi lever videre, tilsyneladende i en Paradistilværelse uden Bekymringer og Sorger. Men de unge Mennesker, der er kommen saa vidt, har det ikke godt. De gruer for at blive ene, for at have en rolig Time, hvor Tankerne faar Tid til at trænge sig frem; thi hvis de kommer til at se tilbage paa deres Liv eller ind i sig selv, da ser de kun Tomhed, gabende Tomhed, og de faar Lede ved Livet.

Jeg har selv prøvet dette og ved, hvad det vil sige. Men jeg tror, at de fleste unge Mennesker før eller senere ved en eller anden alvorlig Indgriben i deres Liv vil blive standset og tvunget til at gøre sig klart, hvor de staar. Da kommer Fortvivlelsen, Angeren og Længselen efter et Holdepunkt i Livet, efter Indhold og Mening i Tilværelsen. Da er Vejen banet for Kristendommen, og faar den først rigtig Tag i de unge, da vil de søge Kirken, fordi de føler Trang til det, og kun da er det noget værd.

Men hvordan og hvornaar dette vil ske, det maa blive Guds Sag over for den enkelte. Kun han kan se, naar Tidens Fylde er inde. S."

Se, saadanne Ord lød der efter den forrige Verdenskrig, og det er altsaa nogenlunde det samme, der lyder nu. Tiden er en anden, Ungdommen er en anden og dog den samme. — Jeg har under mine Sygehusophold i Sommer haft Lejlighed til at studere forskellige Mennesketyper, ikke mindst blandt de unge, og jeg maa sige, i første Omgang blev jeg forfærdet over den Tone, der raader blandt de unge. Alene det Sprog, de fører, er absolut ingen Nydelse at høre paa. Naar man hører en ellers pæn ung Pige udbryde: „Nej, Gud Fader bevares, hvad Fanden skulde jeg dog det for“, grænser det næsten til det

komiske, hvis det ikke var saa sørgeligt, at et Menneske kan tænke saa lidt over sine Ord, at det kan spytte Livets to største Modsætninger ud i samme Mundfuld. Men det er maaske dog den største Trøst, at de unge ikke tænker over, hvad de siger, naar de slynger de værste Eder ud; thi saa er det jo kun noget overfladisk, de skal være store i Munden og slynge flotte Slagord ud, jo kraftigere, des bedre, det har disse Krigsaar opdraget dem til.

Ligeledes er det med de unges Fritid. De skal overgaa hinanden, jo flere Baller og Biografter de har haft i Ugens Løb, des mere imponerende er det. Hvis man spørger en ung Pige, som kommer fra Biografen og mugger over, at det var et rigtigt Møjstykke: „Hvorfor gik du saa efter det?“. Saa lyder Svaret: Jamen jeg anede da ikke, hvad der gik; eet Sted skal man jo være om Aftenen, og naar man ingen Bekendte har i Byen, er Biografen jo det Sted, man bedst kan faa Tiden til at gaa“. Ja, det kan der jo være noget i; men det er rav ruskende galt. Jeg faar ikke Fred for de Tanker, at der maa gøres noget for at faa de unge med til noget, der kan give deres Liv mere Indhold end Biografen, for den er god nok, hvis der vises Stykker, som er værd at se; men er det alligevel ikke kun faa Gange, man ser noget, som man siden har Udbytte af at tænke tilbage paa? Men der er Spænding, det er det, der trækker. Det samme gør sig gældende med de unges Læsning, de har denne ulyksalige Uro i Kroppen, der skal hele Tiden ske noget, en Bog er alt for lang at komme igennem, nej saa køber vi hellere „Tempo“ Uge Revuen, Skipper Skræk o. l., de er spændende og til at faa Ende paa. Maaske er de ikke ligefrem skadelige, men jeg synes, man bliver dum og tom indvendig af at læse dem. Dette er ogsaa de fem Krigsaars Følger: Rastløsheden, Rodløsheden.

Kommer man til at tale med den Slags unge, mærker man, at de inderst inde er lede ved det Liv, de fører, længes efter et fast Holdepunkt; men de har ikke Vilje

eller Energi til at søge det, de glider blot med Strømmen, og der er Fare for, den vil sluge dem. Jeg er sikker paa, *Bunden* i de allerfleste unge er god, blot man kunde rydde alt det opblæste, overfladiske af Vejen, men hvordan; de maa hjælpes, men de maa selv hjælpe til. *Sæt dig et Maal* — ja det var et af de bedste Midler for disse rastløse unge til at faa Hold paa sig selv. *Interesser dig for dit Arbejde, selv om du arbejder for andre*, det er et andet godt Middel; de unge, der kender disse to Veje frem, skal nok klare sig i den vanskelige Fremtid, og jeg vil haabe, det er de fleste af vore gamle Elever. Men tilbage staar de, der ikke selv har Energi til at tage fat, de maa vi ældre prøve at hjælpe. Ja Maalet øjner jeg, Vejene dertil er endnu ikke klare for mine Øjne; men:

*En Vej eller anden,
Vorherre ved Raad.*

Dagmar Hedemann.

Julehilsen.

Der er nogle Mennesker, der lever Livet med Hovedet i Inderlommen, de arbejder, lunter og klunter sig igennem, kender knap Forskel paa Regn og Sol. De har det som den farveblinde, alt har i deres Øjne samme Kulør nemlig graat.

Saa er der dem, der er moderne, de siger, vi lever i en Staaltid, saa slaar de sig paa Baglommen, hvor Tegnebogen eller Revolveren har Plads. De er energiske, allestedsnærværende og lige ved at blive skæve i Hovederne af sammenbidt Vilje og indeklemmt Energi, — og de er alligevel ude af Stand til at betale deres Skat.

Alle gamle Elever ønskes en glædelig Jul.

Dorothea Birkelund.

Saa er der dem, der lever Livet, som det er, og som de selv er. De Mennesker praler ikke af de Velgerninger, de vil udføre, eller klager over det, der sank i Grus. De har Tid til at standse paa Vejen for at se Løvet skifte Farve fra Foraar til Efteraar, for at se et Firben tabe Halen og en rød næset Unge spille Bold. De Mennesker har altid Overskud, de finder Værdier, hvor andre gaar forbi. De glæder dem over Livet, og det er vel Meningen. Vi kan ikke alle naa at plukke Himlens Stjerner, — men Dugdraaben spejler dem.

Hilsen og god Jul ønskes alle Elevskriftets Læsere!

Eva Bek.

De bedste Ønsker
om en god Jul.

Dagmar og Karl Hedemann
Holger, Knud, Bent og Karen Margrethe

Julefesten

*afholdes paa Skolen Søndag
den 30. December Kl. 19,15 pr.
Sukker til Kaffen medbringes.*

Nye Medlemmer.

Vinteren 1944 - 45.

Agnes Andersen, Egebjerg.
 Esther Johanne Andersen, Aastrup.
 Else Marie Andersen, Fjellerup.
 Solvejg Borre, Købelev.
 Solvejg Thomsen, Dalskov, Ryslinge.
 Tove Granhøj, Kværndrup.
 Birgit Hansen, Hundstrup.
 Eva Hansen, Ringe.
 Gerda Hordberg Henriksen, Aarslev.
 Ingeborg Herrik, Vallekilde.
 Marie Kjær Jørgensen, Kellerup.
 Kirsten Jensen, Fjellebro.
 Grethe Jensen, Kværndrup.
 Margrethe Kirkeløkke, Haundrup.
 Else Kristiansen, Sdr. Højrup.
 Thora Larsen, Stige.
 Else Lange, Ringe.
 Inge Nielsine Larsen, Boltinggaards Skov.
 Else Larsen, Anderup.
 Karen Madsen, Sdr. Næraa.
 Edith Nielsen, Brangstrup.
 Elsebeth Poulsen, Lunde.
 Jean Poulsen, Aarslev.
 Aase Møller Rasmussen, Hundstrup.
 Agnes Svendsen, Frederikshøj, Slude.
 Gerda Lundsgaard, Lunde.
 Elly Marie Rasmussen, Lunde.
 Arne Andreasen, Eskildstrup.
 Knud Vestergaard Andersen, Lørup.
 Gunnar Andersen, Højby.
 Hans Erik Andersen, Sdr. Højrup.
 Hans P. Christensen, Espe.
 Erik Eriksen, Gestelevlunde.
 Hans Nordtorp Hansen, Brangstrup.
 Johannes Nissen Hansen, Sterreby.
 Hans Ejby Hansen, Slude.
 Hans P. Hansen, Ringe.
 Holger Hedemann, Ringe.
 Egon Hansen, Gestelev.
 Erling Thormod Jensen, St. Taarøje.

Niels Ejvind Jensen, Gestelev.
 Bertel Knudsen, Kirkeby.
 Hans Kristensen, Dalby.
 Johannes Karlsen, Kellerup.
 John Knigge, Ringe.
 Frede Larsen, Rynkeby.
 Vagn Agergaard Larsen, Gislev.
 Johannes Larsen, Gærup.
 Herluf Larsen, Lumby.
 Thomas Madsen, Fjellebro.
 Kjeld Henning Madsen, Maale.
 Jørgen Nielsen, Askov.
 Hans Aage Nielsen, Egebjerg.
 Aage N. L. Petersen, Findinge.
 Kaj Rasmussen, Tarup.
 Arne Rasmussen, Espe.
 Adolf Rasmussen, Maale.
 Herman John Rasmussen, Espe.
 Erling Bøjden Rasmussen, Rudme.
 Rasmus Fuglsang Rasmussen, Kværup.
 Svend Herløv Rasmussen, Ringe.
 Eskild Rasmussen, Ringe.
 Jørn Arne Luhr, Fjellebro.
 Hans Jørgen Smidt, Freltofte.
 Knud Henning Søgaard, Ulbølle.
 Johannes Stenderup, Frørup.
 Erik Them, Herrested.

Sommeren 1945.

Karen Eriksen, Rynkeby.
 Sigrid Hansen, Ore.
 Gerda Henriksen, Aarslev.
 Anndru Jakobsen, Gudme.
 Johanne Lykke Jensen, Ringe.
 Gunhild Th. Jørgensen, Seden.
 Bodil Kristiansen, Haundrup.
 Grethe Larsen, Ulbølle.
 Birgit R. Møller, V. Skerninge.
 Inger K. Nielsen, Odense.
 Edith Hansen, Ebberup.
 Lis Stoustrup, Vesterlund.

REGNSKAB FOR 1944 — 45

INDTÆGT

Kassebeholdning (paa Giro)	197,70
11. Juni 1944 Elevmøde	470,88
Bankrente	1,14
do.	2,71
18. December 1944 Hævet i Banken	203,00
7. Januar 1945 Julefesten	305,75
Medlemsbidrag paa Giro	1064,20
Medlemsbidrag, kontant	21,00
24. April 1945 Rente paa Giro	2,46
	<u>Kr. 2269,24</u>

UDGIFT

11. Juni 1944 Elevmøde	361,18
13. Juni 1944 Sat i Banken	109,70
Bankrente	1,54
do.	2,71
25. November 1944 Postoprævningsblanketter	20,05
18. December 1944 Frimærker	203,00
1. Januar 1945 Elevskrift	735,65
7. Januar 1945 Julefest	185,55
7. Januar 1945 Bidrag til Klaver	100,00
20. Januar 1945 Sat i Banken	35,20
10. Juni 1945 Kassebeholdning, paa Giro	510,96
Kassebeholdning, kontant	3,70
	<u>Kr. 2269,24</u>

FORMUE

Indestaaende i Ringe Bank	79,51
do. paa Giro	510,96
Beholdning i Frimærker	9,54
Kassebeholdning	3,70
	<u>Kr. 603,71</u>

MINDESTENSFONDEN

Indestaaende i Vends m. fl. Herreders Sparekasse	179,08
--	--------

Ovenstaaende Regnskab er gennemgaaet og fundet i Overensstemmelse med Bilagene.

Ringe, d. 10. Juni 1945.

KARL HEDEMANN.

Elevmøde: Søndag d. 16. Juni 1946!